

Kvalitativ uppföljning av kultursamverkansmodellen 2016

Kompletterande blankett för kvalitativ uppföljning enligt Kulturrådets riktlinjer för uppföljning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet

Frågorna i blanketten gäller den verksamhet som bedrivits under det år som redovisningen avser. Frågorna utgår ifrån förordningen om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet samt de nationella kulturpolitiska målen nedan:

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- *främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,*
- *främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,*
- *främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,*
- *främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan,*
- *särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur*

KULTURRÅDET

1 a. Hur har landstinget/regionen och de kulturverksamheter som fått statliga medel inom kultursamverkansmodellen främjat kvalitet?

Med kvalitet avses både konstnärlig kvalitet, och andra typer av kvaliteter i verksamheten. Frågan avser både strategiskt arbete och specifika insatser.

Strategiskt arbete:

Det viktigaste strategiska redskapet för Region Gävleborg för att stärka kvaliteten i den regionala kulturverksamheten är uppdragsöverenskommelserna. I uppdragsöverenskommelserna beskrivs hur den regionala kulturpolitiken och kulturplanens prioriteringar omsätts i praktiken hos de olika verksamheterna.

Exempel på specifika insatser som gjorts under året:

- *Professionell teaterverksamhet*

Ett särskilt fokus har under året lagts på att fortbilda alla teaterns medarbetare i perspektiv kring och förhållande till begrepp som inkludering, jämlikhet, rekrytering och representation.

Regionala repertoarrådet som drivs av Riksteatern Gävleborg och **Folkteatern Gävleborg** tillsammans består av representanter från teaterföreningarna i länet. Rådet arbetar med samordning, urval och marknadsföring med syfte att förbättra och samordna arrangemangen och utbudet i länet. Folkteatern har under flera år arbetat med publika dialoger i olika former kring tematiker, projekt och föreställningar för att främja publikt deltagande, kvalitet och fördjupning. Ett exempel är *Ett växande slott/Ett sjunkande skepp* där publiken fick möjlighet att följa processen i realtid, men också vara medskapare till föreställningen genom ett antal budkavlekvällar. Publiken deltog i samtal och bidrog sedan med egna budkavlar som den konstnärliga processen sedan utgick ifrån.

- *Professionell musikverksamhet*

Gävle Symfoniorkester är en av landets sju professionella symfoniorkestrar. Under ledning av chefsdirigent Jaime Martín befinner sig orkester nu i en mycket brant uppåtgående utvecklingskurva. Ambitionen är att inom några få år ha positionerat sig i det europeiska toppskiktet av mindre symfoniorkestrar. Under 2016 genomfördes en framgångsrik turné till Sydkorea och Kina. Likaså spelades Brahms serenader in på det välrenommerade finska skivbolaget Ondine. I samband med detta har samarbete etablerats med Eric Ericsons Kammar Kör (EEKK) inför kommande inspelningar på samma label.

2016 har bl.a. präglats av en markant ökning av orkesterns närvaro i hela regionen. Liksom tidigare har abonnemangskonserter regelbundet dubblerats i de två norra noderna Bollnäs och Hudiksvall. Skolkonserter, som i Gävle givits inom ramen för den s.k. Kulturtrappan, har under året dubblerats i Bollnäs.

Under året har olika kammarmusikkonstellationer från orkestern besökt länets övriga sju kommuner. Detta leder sammantaget till Gävle Symfoniorkester under året haft kvalitativ närvaro i länets samtliga 10 kommuner.

Utöver detta har steg tagits för att underlätta resandet från regionen in till orkesterns konserter i Gävle genom subventionerade bussresor. Detta ger möjligheter för invånare i regionens norra delar att uppleva symfonisk musik i en för ändamålet skräddarsydd arena.

Verksamhet för och barn och unga är central del av Gävle Konserthus och Symfoniorkesterns verksamhet. Verksamheten rör sig från öppen förskola till 6-årsverksamhet och grundskola vidare till

KULTURRÅDET

kulturskola, gymnasiala estetiska program till musikhögskola.

Gävle Symfoniorkester har genom åren haft flera lyckade samarbeten med svenska kompositörer under rubriken *Composer in residence* – bland andra Tobias Broström (2006-2009) och senast med Mattias Lysell, som avslutades i samband med säsongsupptakten i september 2016. Från och med hösten 2016 har orkestern valt en annan väg som innebär kortare samarbeten säsongvis. Under spelåret 2016/17 framförs två beställningsverk av Madeleine Isaksson. Uruppföranden och framförande av samtida symfonisk musik är en viktig del av orkesterns utbud. En unik och regelbundet återkommande del inom detta område är den årliga satsning då elever vid Vasaskolans estetiska program ges möjlighet att under professionell handledning komponera musik för symfonisk orkester. Elevernas verk framförs av Gävle Symfoniorkester i samband med en offentlig konsert i slutet av läsåret.

- *Museiverksamhet*

- **Hälsinglands museum** har ett genomgående samarbete kring större projekt med högskola/universitet och under 2016 var samverkan speciellt tät med Göteborgs universitet, Institutionen för kulturvård. Samarbetet skedde på tre områden:

- kyrkligt kulturarv och kyrklig transformation,
- projektet om romernas plats i kulturarvsberättelserna,
- dekorerade interiörer i Hälsingegårdar.

- Samverkan är en kvalitetsdrivande faktor som borgar för att idéer och arbetsätt hela tiden utvecklas och omprövas. I det publika arbetet och i arbetet med de nya basutställningarna samverkar

Länsmuseet Gävleborg med många externa parter. Exempel på viktiga samarbetspartners under 2016 har förutom de övriga MAX-institutionerna (Arkiv Gävleborg och Hälsinglands museum) varit Gävles Unga, Röda Korset Gävleborg, Foajé X, Ungdomsmottagningen i Gävle och Gaaltje (Sydsamiskt kulturcentrum).

I arbetet med nya basutställningar ger samverkan med föreningsliv och lokalhistoriker ny kunskap och hjälper Länsmuseet att förankra utställningsarbetet lokalt. Studieresor och samverkan med andra museer är också viktigt för att hämta inspiration, pröva idéer och höja kvaliteten på utställningarna. Även museets interna samverkan har utvecklats och funnit nya former, där arbetet i allt högre grad sker projektbaserat, över avdelningsgränserna.

Årets arbete med konstutställningar i länet syftar till att ge fler länsinvånare möjlighet att ta del av museets högkvalitativa konstsamling under den tid då museet är stängt. Fyra konstutställningar har anordnats. Utställningen Konstspår i samverkan med Bollnäs museum är museets största konstsatsning i länet någonsin.

I sin samverkan med civilsamhället strävar Länsmuseet efter att bidra med professionell kompetens så att lokala föreningsarrangemang kunnat göras till kulturarrangemang enligt Kulturrådets definition. Ett exempel är samarbetet med konstföreningen Elixir, där en av museets pedagoger vid fyra tillfällen hållit visningar för allmänheten av en av föreningens utställningar på Gävle sjukhus (Galleri Elixir). Länsmuseet har också hållit föreläsningar vid olika föreningsarrangemang i länet.

Länsmuseet arbetar målmedvetet för att behålla den höga kvalitet som kännetecknar museets samlingar. Särskilt kända är den nationellt viktiga konstsamlingen samt Hedvig Ulfsparres textilsamling. Kvalitet genomsyrar allt arbete med samlingarna – från förvärv, registrering/sökbarhet

KULTURRÅDET

till utlån och pedagogiskt arbete. Under 2015 och 2016 har ett strategiskt arbete bedrivits för att kvalitetssäkra processen genom förbättrade rutiner. Under 2016 har också en samlingsstrategi för Länsmuseet tagits fram. Den beskriver hur och varför förvärv och gallring ska ske, samlingarnas profilområden och hur ansvaret ser ut. Strategin effektiviserar och kvalitetssäkrar arbetet med förvärv, lån och depositioner.

Presentationen av Länsmuseets föremålssamling via www.digitalmuseum.se har en kvalitetsdimension. Allmänhetens kommentarer med önskade rättelser/tilläggsinformation tas emot och rättelser införs inom en vecka. Kontakterna med allmänheten höjer kvaliteten på vår förmedlade information.

- *Biblioteksverksamhet*

I projektet *Dela läslust* har personal inom biblioteksområdet metodutbildats i tjänstekvalitet på bibliotek enligt modell, från Kungliga biblioteket, utprovad av Regionbibliotek Stockholm. Avdelningen är representerad i arbete med att följa upp bibliotekslagen, enligt § 18 i Bibliotekslagen.

Biblioteksverksamhet har dessutom arbetat med att utveckla biblioteken som öppen plats/mötesplats genom Maker/Skaparbibblan (se vidare fråga 5).

- *Konst- och kulturfrämjande verksamhet*

- **Konstkonsulentverksamheten** arbetar med kvalitet i flera olika bemärkelser. Den konstnärliga kvaliteten främjas genom nära och lyhörd samverkan med professionella konstnärskap, föreningsliv, självorganiserade och konstnärsdrivna verksamheter, regionala och kommunala tjänstepersoner, regionens förberedande konstskola och utställningsarrangörer i Gävleborg. Här kan seminariet *Forum Konst*, som samlade flera olika professioner inom bildkonstområdet i Jädraås i september 2016, förklaras som en specifik insats och en möjlighet att mötas i gemensamma reflektioner utifrån såväl lokala, regionala, nationella som internationella perspektiv och samtal kring konstens potential i Gävleborg. Den konstnärliga kvaliteten främjas också genom omvärldsbevakning och studiebesök samt de medverkan- och utställningsersättningar, projektstöd och arbetsinsatser som konstkonsulentverksamheten har möjlighet att bidra med till länets alla konstverksamheter och mer tillfälliga initiativ.

För att främja kvaliteter som är av en mer kontextuell betydelse arbetar konstkonsulentverksamheten även strategiskt med nätverksträffar, gemensamma lärandeprocesser, konstpedagogiska program samt fortbildning.

- **Riksteatern Gävleborg** gör ett urval av föreställningar som erbjuds länets barn och unga. I urvalet tas bl.a. hänsyn till utförande, scenografi, ljussättning, historien och regin.

Riksteatern Gävleborg arrangerar årligen en utbudsdag tillsammans med Region Mellansveriges konsulenter för Region Mellansveriges teaterföreningar och bygdegårdar. Även i detta urval av fria grupper och länsteatrar använder Riksteatern Gävleborg av olika kriterier framtagna av Riksteatern nationellt.

- Genom **Kulturutvecklings musikproducenters** kontinuerliga stöd möjliggörs det att engagera musiker/artister på hög konstnärlig nivå, både nationellt och internationellt. Musikverksamheten kvalitetssäkrar genom administrativt stöd att artister får relevant ersättning och bra förutsättningar.

KULTURRÅDET

- *Filmkulturell verksamhet*

Genom stödgivning och coachning kan **Kulturutveckling** kompetensutveckla och bredda film-, visning- och crossmediaverksamhet inom Gävleborg.

- *Hemslöjdsfrämjande verksamhet*

För att kunna ta del av landets bästa kursledare inom slöjdområdet, har **Kulturutvecklings hemslöjdsverksamhet** stöttat en förening ekonomiskt, för att hålla kursavgiften på liknande nivå som för övriga kurser utan dyra kostnader för resor, boende osv.

Till utställningen *Väv eller söm*, broderades prover på olika tygkvalitéer med olika garner, för att kunna rekommendera bra och lättillgängliga material, till de som ville prova på att brodera själva.

1 b. Hur har landstinget/regionen och de kulturverksamheter som fått statliga medel inom kultursamverkansmodellen främjat konstnärlig förnyelse?

Frågan avser såväl insatser som anses bidra till konstnärlig förnyelse som arbete som bidragit till förbättrade förutsättningar för detta. Frågan avser både strategiskt arbete och specifika insatser. Inom ramen för frågeställningen är det upp till landstinget/regionen att bedöma vad som utgör konstnärlig förnyelse.

- *Professionell teaterverksamhet*

Ett strategiskt arbete sker i processen runt den konstnärliga ledningen på **Folkteatern Gävleborg**, samarbete med andra konstinstitutioner, liksom arbetet att knyta externa konstnärer till teatern långsiktigt. Valet att inrätta en flerdelad konstnärlig ledning bygger på analysen av att en enda konstnär inte kan driva alla de olika perspektiv vi behöver och vill ha framöver.

Med den här modellen blir också hela teaterns personal som en fjärde konstnärlig ledare, med mer inflytande över det konstnärliga arbetet.

Exempel på specifika insatser som gjorts under året: Folkteaterns verksamhetsdel *Publika processer och dialoger* som innefattar olika möten med publiken och samhället utanför föreställningarna. Här finns möjlighet att påverka de sceniska gestaltningarna. Men också att delta i sammanhang och föra samtal om de frågor Folkteaterns föreställningar och verksamhet kretsar kring.

Föreställning *Framtiden I Mig*, som bygger på intervjuer med 50 Gävleborgare som svarat på frågor om vilka de är, och vad de tror om framtiden.

- *Professionell dansverksamhet*

Tillsammans med konsthallen på Sandviken Kulturcentrum, , arrangerade **Kulturutvecklings danskonsulent** ett residens med två professionella dansare, Lucas Carlsson (dansare, koreograf, skådespelare och filmskapare som rör sig mellan olika konstnärliga plattformar och strävar efter att sammanfoga och blanda uttrycksformer) och Viktor Fröjd (streetdansare och koreograf som hittade till dansen via hiphopmusiken). Ett helt nytt dansverk skapades med utgångspunkt i Eric Lennarths utställning och konsthallen som rum.

- *Professionell musikverksamhet*

Gävle Symfoniorkester har främjat konstnärlig förnyelse genom flera lyckade samarbeten med svenska kompositörer under rubriken *Composer in residence* - bland andra Tobias Broström (2006-2009) och senast med Mattias Lysell, som avslutades i samband med säsongsupptakten i september 2016.

Från och med hösten 2016 har orkestern valt en annan väg som innebär kortare samarbeten säsongsvis. Under spelåret 2016/17 framförs två beställningsverk av Madeleine Isaksson.

Uruppföranden och framförande av samtida symfonisk musik är en viktig del av orkesterns utbud. En unik och regelbundet återkommande del inom detta område är den årliga satsning då elever vid Vasaskolans estetiska program ges möjlighet att under professionell handledning komponera musik för symfonisk orkester. Eleverna framförs av Gävle Symfoniorkester i samband med en offentlig konsert.

Under året har orkestern utvecklat ett koncept för ett interaktivt möte mellan delar av orkestern och förskolebarn. Projektet har getts namnet *Förskoleklass-iker* och har slagit mycket väl ut och får sin fortsättning under 2017.

Högkvalitativa och nyskapande cross-over samarbeten har en mångårig tradition i Gävle.

Under 2016 har bl.a. ett samarbete med Weeping Willows initierats för kommande konserter i Globen, Stockholm, under första halvan av 2017.

KULTURRÅDET

- *Museiverksamhet*

I **Hälsinglands museums** utställning *Ikoner* förnyas uttrycket i ikoniska, kanoniserade bilder genom deltagandet av människor med funktionshinder, vilka alltså nygestaltar och erövrar klassiska figurer och situationer som helgon, figurer ur Svansjön etc. Det är också en förnyelse av det konstnärliga uttrycket att utställningen vågar vända sig till en ny målgrupp.

- *Konst- och kulturfrämjande verksamhet*

- Samtidskonsten gestaltar sig i en mångfald av uttryck, material och reflektioner, utställningar, undersökningar m.m. Att försöka visa på eller mötas i denna bredd, att utmana etablerade ordningar, att vara följsam i konstnärliga processer, att låta processer ta tid och att värna om konstnärlig frihet bidrar till förnyelse inom bildkonsten i Gävleborg.

På glesbygden som på många sätt präglar Gävleborg blir synliggörandet av konsten en utmaning. I brist på traditionella utställningsrum är det därför angeläget att utveckla strategier för uppsökande konst och tidsbegränsade gestaltningar i offentliga rum. Gestaltningar och konstnärliga processer som innebär att också mindre orter kan vara möjliga brännpunkter för gemensamma läranden och interkulturella samtal kring konst och samhällsfrågor. Genom projektet *Gränsland, mellanrum, avgrunder*, har **Kulturutvecklings konstkonsulentverksamhet** samarbetat med Sveriges fängelsemuseum utifrån ambitionen att delvis rita om den regionala konstkartan. Detta på så sätt att också utkanter av socknar och kommuner kan bilda fond för konstnärliga gestaltningar och bidra, genom sina geopolitiska betydelser, till att konstnärer utmanas i sina processer.

- Landets fria grupper och Folkteatern i Gävleborg arbetar ständigt med konstnärlig förnyelse. De arbetar med viktiga samhällsfrågor i tiden och genom detta får **Riksteatern Gävleborg** en utveckling i urvalet av föreställningar. Fler grupper arbetar med interaktivitet på ett nytt sätt, föreställningar på flera olika språk, textning av föreställningar för bättre tillgänglighet.

- Gävles allra första dansfilmfestival har arrangerats, ett samarbete mellan **Kulturutveckling**, Gävle Teaterförening och Stockholms Dansfilmfestival, en heldag där kortfilmer mött dokumentärfilmer.

- Inom **Kulturutvecklings musikverksamhet** har det kommit nya intressanta grupper med så kallat ”cross-over” koncept, ett steg för t. ex. kammarmusikföreningarna att försöka locka en yngre publik till konserterna. Flera musiker/grupper ger även clinics och skolkonserter för barn/unga under sina turnéer.

- *Filmkulturell verksamhet*

I arbetet med VR (Virtual Reality, virtuell verklighet), AR (Augmented Reality, förstärkt verklighet) och annat programmerat innehåll genomförde **Kulturutveckling** specifika insatser som konferenser (*StoryTech*) och projekt (*VärldsVR*) för att främja och utveckla berättande inom nya medier. De nya plattformar och fönster som idag finns tillgängliga kräver nya typer av berättelser.

- *Hemslöjdsfrämjande verksamhet*

Genom det nordiska slöjdarutbytet (se fråga 1i) har aktiva slöjdare fått inspiration genom att ha tagit del av andra länders kultur och slöjdat tillsammans.

KULTURRÅDET

1 c. Hur har landstinget/regionen och de kulturverksamheter som fått statliga medel inom kultursamverkansmodellen främjat ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas?

Kulturarv avser såväl materiella som immateriella uttryck. Kulturarv omfattar traditioner, språk, konstnärliga verk, historiska lämningar, arkiv- och föremålssamlingar samt kulturmiljöer och kulturlandskap som överförs från generation till generation. Frågan avser både strategiskt arbete och specifika insatser.

Exempel på specifika insatser som gjorts under året:

- *Professionell teaterverksamhet*

Folkteatern i Gävleborg har under flera år drivit verksamhetsdelen *Låtstugan*. Där samlas varje vecka musiker från länet för att under ledning av riksspelmannen Görgen Antonsson spela folkmusik tillsammans.

- *Professionell musikverksamhet*

Under 2016 bearbetades den nationellt uppmärksammade **Gävle Symfoniorkesters** produktion *Symphonic Stomp of Sweden* till barn- och ungdomskonsert. *Symphonic Stomp* är ett verk för spelman och orkester. CD-inspelningen av verket erhöll 2015 pris i klassen *Årets Tvärspel* vid Folk- och världsmusikgalan i Stockholm. Verket är det första i sitt slag och utforskar gränlandet mellan den svenska spelmanstraditionen och västerländsk konstmusik.

Genom stort fokus på barn och unga utgör Gävle Symfoniorkester ett viktig grund och stöd till regionens kulturskolor i deras arbete med att bevara och utveckla intresset för den västerländska konstmusiktraditionen.

Orkesterns regelbundna fonograminspelningar av såväl klassisk som kontemporär symfonisk musik är en viktig del för främjandet av ett levande, bevarande och utvecklande kulturarv.

- *Museiverksamhet*

- I projektet *Sjukhusvägen, Bollnäs* har **Hälsinglands museum** samlat kunskap från vår närhistoria. Genom ett brett samarbete med olika röster i lokalsamhället och inventering av arkiv och berättelser har Hälsinglands museum tillsammans kunnat beskriva en tid av stark expansion och samhällsbygge genom offentlig sektor. Här ryms exempelvis berättelsen om Sveriges sista, nybyggda mentalsjukhus. Berättelserna har också kopplats samman med de byggda miljöerna, deras funktion, arkitektur och hur byggnadernas användning idag.

I de flesta hälsingegårdar uttrycks den lokala särarten i måleriets motiv och innehåll. Museet har valt att också arbeta med Slåttagården i Ovanåker, vars målningar ger oss alternativa berättelser som visar hur intresset för omvärlden tar plats i det lokala måleriet. Detta genom en motivvärld från upptäcktsresor och främmande kontinenter.

Inom museivärlden finns en traditionell överenskommelse kring kyrkoantikvariskt synsätt och frågor. Här har museet intresserat sig för de samhällsförändringar som Svenska kyrkan står inför och de utmaningar som gäller för det kyrkliga kulturarvet. Ett av målen är att hitta nya, lokala samarbeten som kan utveckla användningen av kyrkorna i pastoratet och bidra till en långsiktigt hållbar förvaltning av det kyrkliga kulturarvet.

- Kunskap om kulturarvet skapar engagemang hos allmänhet och förvaltare och är en viktig förutsättning för bevarande och en hållbar utveckling. Det gäller inte minst kulturmiljöer.

KULTURRÅDET

Länsmuseet Gävleborg har under året utarbetat kulturhistoriska skyltar i kulturmiljöer, både i Gävle innerstad och på olika platser i länet. Länsmuseet har också genomfört flera allmänna visningar av fornlämningsmiljöer och bebyggelsemiljöer, bland annat vid *Arkeologidagen*, *Kulturarvsdagen* och *Lilla Kulturarvsdagen*. Flera av arrangemangen har haft barn och familjer som målgrupp. Länsmuseet driver två bloggar inom kulturarvsområdet: arkeologibloggen och byggnadsvårdsbloggen.

Länsmuseet har under 2016 särskilt uppmärksammat länets samiska kulturarv genom inventeringar, familjedagar, föreläsningar, intervjuer i radio och press samt på vår arkeologiblogg.

Länsmuseet har även uppmärksammat fiskarkapellen vid Gävleborgskusten som särpräglat kulturarv genom boken *Fiskarkapell i Gästrikland och Hälsingland*, utgiven i samarbete med Hälsinglands museum.

Länsmuseet bedriver rådgivningsverksamhet inom byggnadshistoria, byggnadsvård och fornlämningar. Rådgivningen sker via telefon, e-post och vid platsbesök. Länsmuseet besvarar också remisser i samhällsbyggnadsärenden från kommuner och myndigheter, exempelvis Trafikverket och Riksantikvarieämbetet.

Opinionsbildning inom kulturarvsområdet är en viktig uppgift för Länsmuseet. Ett ärende som fick stor uppmärksamhet under 2016 var Gävle hamns rivningsansökan av den byggnadsminnesvärda Villa Sjötorp på Norrlandet. Här var museet en aktiv part i opinionsbildningen mot rivningsplanerna. Länsmuseet svarade inte bara på remissen utan spred även kunskap kring ärendet genom sina digitala kanaler: byggnadsvårdsblogg, Instagram och Facebook. Länsmuseet deltog också vid bygg- och miljönämndens syn på platsen inför ärendets avgörande.

Insatserna för vård av museets föremålssamlingar har intensifierats under 2016. Stängningen av museet och nedtagningen av tidigare basutställningar har ställt stora krav på föremålshanteringen. Föremålen inventeras, kontrolleras, får förebyggande vård, digitalfotograferas och får en specifik plats i magasinerna. Avdelningen Samlingar har tillfälligt förstärkts med personal från andra avdelningar för att ordna upp och vårda föremål och göra samlingarna mer lättillgängliga. Under året har också drygt 160 000 föremål och bilder gjorts tillgängliga digitalt på www.digitalmuseum.se.

- År 2012 fick Sverige sitt femtonde och senaste Världsarv; Världsarvet Hälsingegårdar. En verksamhetsutvecklare med inriktning på världsarvet Hälsingegårdar arbetar sedan september 2016 på **Kulturutveckling**. Uppgifterna är bl.a. att arbeta med världsarvets förvaltningsplan, kommunikation och insatser för marknadsföring, utveckla kunskapen och ge förslag till föreläsningar och seminarier, samt vidga berättelserna och hantera världsarvet ur ett kulturplansperspektiv.

- *Konst- och kulturfrämjande verksamhet*

- Fängelsemuseets projekt *Gränsland, mellanrum, avgrunder*, som drivs tillsammans med **Kulturutveckling**, kan även förklaras som en specifik insats som främjar ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas. Projektet kretsar kring tidigare avrättningsplatser i Gävleborgs län, men också, i relation till dödsstraffets fortsatta verkningar runt om i världen, hur dessa tematiskt kringskurna rum kan förenas med andra platser i fråga om makt, förtryck och brott mot allas lika rätt. Det innefattar, förutom kulturhistoriska efterforskningar och insatser, även sex konstnärliga gestaltungsopdrag och ett konstnärligt processarbete 2015-2017. Gestaltungsprocesserna inleddes

KULTURRÅDET

den 4 maj 2016 och projektet har sedan inneburit en rad exkursioner, undersökningar och erfarenhetsutbyten med konstnärer, tjänstpersoner, sakkunniga, markägare och invånare runt om i länet.

- Ett exempel på ett framgångsrikt samarbete mellan kulturarv och musik är *Världsarvsjazzen* i Söderala, Söderhamn där en jazzfestival är förlagd till en Hälsingegård. Detsamma sker under *Musik vid Dellen* där det spelas på Hälsingegårdar och i kulturellt intressanta miljöer runtom Dellensjöarna. Båda arrangemangen får ekonomiskt och administrativt stöd av **Kulturutveckling**.

- *Filmkulturell verksamhet*

Region Gävleborgs utvecklingsarbete *VärldsVR* har gjort om delar av en Hälsingegård till en digital virtuell miljö. Ett besöksmål, *Bortom Åa* i Fågelsjö, har utvecklats i VR-teknik för att tillgängliggöra världsarvet på nytt sätt. Projektet öppnar även för nya historieskildringar och berättelser såsom kvinno- och barnhistoria. Med ett levande och angeläget berättande i en ny teknik utvecklas både kunskapen om och intresset kring världsarvet.

- *Hemslöjdsfrämjande verksamhet*

Tekniken vävsöm och de äldre vävsömsföremål som finns i länet har lyfts fram under **Kulturutvecklings** utställning *Väv eller söm* och uppmuntrat till utveckling vad gäller kvalitéer och föremål.

Under det nordiska slöjdarutbytet (se fråga 1h) lyftes äldre väggmåleri och schablontryck från Hälsingland fram. I stället för att som traditionellt trycka på linneväv eller papper, användes återbrukat skinn som underlag i workshoppen, vilket inspirerade till nya mönster och produkter.

Hemslöjdskonsulenten har hållit en kurs i pinnspets för en grupp i Sorunda i Stockholms län, då det inte längre fanns någon där som kunde lära ut tekniken.

Hemslöjdsverksamheten har varit medarrangör för föreläsningar om Stickärmströjor från Voxnadalen, hälsingeknyppling och pinnspets, samtliga ämnen har starka traditioner i länet.

KULTURRÅDET

1 d. Hur har landstinget/regionen och de kulturverksamheter som fått statliga medel inom kultursamverkansmodellen främjat allas lika möjligheter att delta i kulturlivet oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck?

Frågan avser möjligheter att utöva ett aktivt konstnärskap, arbeta och ha inflytande inom kulturlivets organisationer samt att ta del av kultur. Frågan avser både strategiskt arbete och specifika insatser.

Strategiskt arbete:

Kulturutveckling har under 2016 HBTQ-certifierats som första avdelning inom Region Gävleborg och som första regionala kulturverksamhet i landet. Kulturutveckling var också representerad i flera *Pride*-parader i länet. Genom arbete med en egen handlingsplan för tillgänglighet och inkludering samt HBTQ-certifieringen har Kulturutveckling Region Gävleborg ökat sina kunskaper om likabehandling, normer, diskriminering och förhållningssätt. Regionen har även granskat sitt sätt att kommunicera för att bli mer inkluderande. Kulturutveckling har ökat medvetenheten kring dessa frågeställningar och har fått verktyg att arbeta vidare med inkludering i stort. Kulturutveckling hjälper och uppmuntrar också sina samarbetsparter att arbeta med dessa frågor.

Exempel på specifika insatser som gjorts under året:

- *Professionell teaterverksamhet*

Folkteatern Gävleborg arbetar regelbundet med könsöverskridande gestaltning i sina föreställningar. Föreställningen *KÄRLEKEN ÄR FRI!?* lyfter temat utifrån en hederskulturskontext. Ett särskilt fokus har under året lagts på förberedelserna inför föreställningarna *Transaktion* och *Landet Inuti*, som bland annat behandlar frågor kring att växa upp och/eller vara HBTQ-person på landsbygden. Särskilt fokus har lagts på frågorna under årets stora interna utvecklingsarbete med en rad processer och med inbjudna föreläsare.

- *Professionell musikverksamhet*

Vad det gäller gästande solister/artister har **Gävle Symfoniorkesters** mål för 2016 om en kvantitativ jämställdhet enligt 60/40-principen uppnått. Delmålet för 2016 rörande kvantitativ jämställdhet för gästande dirigenter om 25 % har uppnått. Siffran ska de närmaste åren kontinuerligt öka för att inom kort även inom detta område uppnå jämställdhet enligt 60/40-principen. Avdelning tar löpande del av Svensk Scenkonst statistik för att säkerställa jämställda löner.

- *Museiverksamhet*

- I **Hälsinglands museums** vandringsutställning *Vad är en fri kvinna* och i pedagogiken kring denna har muslimska kvinnor fått själva framträda och berättat var för de valt att bära sjal, och dess olika betydelser. Utställningen problematiserade schablonbilden av sjalen som ett patriarkalt maktförtryck.

I projektet *Sjukhusvägen* har museet uppmärksammat de behandlingar som bedrevs på Hälsingekliniken mot homosexualitet på 1970-talet, s.k. aversionsterapi. Museet samverkar i projektet med Bollnäs Pride. Hälsinglands museum är idag även platsen för pridekafé varje månad.

- **Länsmuseet Gävleborg** har anordnat en fortbildningsdag i HBTQ-frågor för lärare i samarbete med Forum för levande historia. Dagen blev även ett tillfälle för fortbildning för personal från Länsmuseet.

Under 2016 producerades vandringsutställningen *Under ytan*, som bland annat skildrar unga transpersoners erfarenheter. Utställningen har uppmärksamats i media och turnerar nu på bibliotek i länet.

KULTURRÅDET

HBTQ-perspektivet finns med i museets nya basutställningar, särskilt framlyft i den snart färdiga utställningen *Fråga bilden* om bild- och historiebruk.

- *Konst- och kulturfrämjande verksamhet*

- Inom det stödjande, konstpedagogiska och curatoriska projektet *Nyanserade bildvärldar* har konstkonsulentverksamheten, tillsammans med Region Gävleborgs konstsamlingsteam, arbetat strategiskt för en normkritisk breddning av den regionala konstsamlingen ifråga om upphovspersoner och visuell representativitet. Projektet innebär även utlån av konst till regionala utställningsarrangörer, nätverksträffar, utställningsstöd, konstpedagogiska program och workshops med unga och/eller vuxna länsinvånare. Under 2016 curaterade konstkonsulenten utställningen *Med världen under oss* som en del av detta projekt. En utställning, med verk ur konstsamlingen, som ville utforska det enskilda medvetandets villkor i en ordning av samlade erfarenheter, hur vi kan förstå och navigera i vår omvärlds begreppsliga ramverk och vilka följder det får ifråga om identifikation och handlingsutrymmen. Utställningen visades på tre platser: under *Forum Konst* på Jädraås Art, på Kulturkossan i Järvsö, och på Silvanum i Gävle.

- Flera av de arrangörsföreningar som **Kulturutveckling** samarbetar med inom musikverksamheten har arbetat medvetet med jämställdhetaspekten i sitt programutbud. Projektet *Systrarna*, för att stimulera unga kvinnor som vill stå på scenen, har tagits upp igen för en nystart i början av 2017.

KULTURRÅDET

1 e. Hur har landstinget/regionen och de kulturverksamheter som fått statliga medel inom kultursamverkansmodellen främjat allas lika möjligheter att delta i kulturlivet oavsett funktionsnedsättning?

Frågan avser möjligheter att utöva ett aktivt konstnärskap, arbeta och ha inflytande inom kulturlivets organisationer samt att ta del av kultur. Frågan avser både strategiskt arbete och specifika insatser.

Strategiskt arbete:

Region Gävleborg har lyft fram vikten av ett tillgängligt kulturliv i det regionala kulturchefsnätverket och samordnat framtagande av tillgänglighetsplaner för länets regionala kulturinstitutioner. Samtliga kulturinstitutioner har åtgärdat enkelt avhjälpna hinder och tillgänglighetsanpassat sina hemsidor.

Kulturutveckling har uppdaterat sin hemsida med information om kultur och hälsa (www.regiongavleborg.se/kultur/verksamhet/kultur-och-halsa). Bland annat finns en översikt över pågående forskning och utvecklingsarbete, i samverkan med Region Gävleborgs avdelning för folkhälsa och hållbarhet.

Exempel på specifika insatser som gjorts under året:

- *Professionell teaterverksamhet*

Folkteatern Gävleborg följer Kulturrådets krav kring tillgänglighet och arbetar löpande med att förbättra möjligheterna för människor med funktionsvariationer att på lika villkor få ta del av Folkteaterns produktioner, projekt och arrangemang. Särskilt fokus har lagts på frågorna under årets interna utvecklingsarbete.

- *Professionell musikverksamhet*

Enkelt avhjälpna hinder i Gävle Konserthus har under året åtgärdas av **Gävle Symfoniorkester** i enlighet med handlingsplan och i samarbete med Gävle Fastigheter AB. I och med detta uppfyller byggnadens publika delar kravet på tillgänglighet enligt BBR och HIN.

För det fortsatta och långsiktiga arbetet har certifierad sakkunnig inom området tillgänglighet enligt KIWA Swedcert anlåtats.

- *Museiverksamhet*

- I **Hälsinglands museums** utställning *Ikoner* gestaltade individer med funktionsnedsättning de klassiska motiven och i pedagogiken vände sig museet speciellt till pedagoger och förskolelärare som särskilt arbetar med elever med funktionsnedsättningar.

I samarbete med Glada Hudik-teatern har en förstudie påbörjats om hur barn med grava funktionsnedsättningar också ska kunna bli kulturutövare och -brukare.

- Under 2016 har **Länsmuseet Gävleborg** byggts om och byggandet av nya basutställningar påbörjats. I detta arbete prioriteras tillgänglighet. Den fysiska tillgängligheten i huset har förbättrats ytterligare. I produktionen av basutställningar har en tillgänglighetskonsult anlåtats, som kommer att få tillfälle att följa utställningsarbetet under de år detta pågår.

Vandringsutställningen *Extra allt* är skapad tillsammans med barn som själva berättar om hur det är att leva med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Utställningen är mycket efterfrågad och visas på bibliotek och i skolor i länet.

Program- och utställningsverksamhet i länet sker i fysiskt tillgängliga lokaler.

KULTURRÅDET

I samverkan med Kulturutveckling Gävleborg har Läns museet under året utarbetat en VR-presentation av världsarvsgården *Bortom Åa* i Fågelsjö. Genom den kan besökare få möjlighet att få uppleva även den fysiskt svårtillgängliga övre våningen i mangårdsbyggnaden.

- *Konst- och kulturfrämjande verksamhet*

- **Riksteatern Gävleborg** har arbetat fram en checklista till alla lokala teaterföreningar med ”Enkelt avhjälpna hinder”. Detta syftar till att tillgängligheten i lokalerna ökar. Riksteatern Gävleborg har lyft frågan och medvetandegjort den bland de lokala föreningarna.

- Metodutveckling för dans och funktionsvariationer samt dans och äldre har påbörjats med inspirationsdagar för personal som arbetar inom omsorgen i regi av **den regionala danskonsulenten**.

- Ett urval av **Kulturutvecklings** utbud av skolföreläsningar har fått en Äppelmärkning, det vill säga att det är anpassat för barn/unga med funktionsvariationer. Kulturutveckling arbetar också proaktivt med att hörselsäkra alla konserter för barn/unga samt utbildar våra unga musiker i GUBB (Gävleborgs Ungdoms Big Band) gällande hörselsäkring. Regionen arbetar alltid med utbildade ljudtekniker som säkerställer en tillåten ljudnivå.

- *Filmkulturell verksamhet*

Region Gävleborgs utvecklingsarbete VärldsVR har gjort om delar av en Hälsingegård till en digital virtuell miljö. Projektet inte bara tillgängliggör världsarvet utan öppnar även för nya historieskildringar och berättelser såsom kvinnohistoria. Projektet gör annars svårtillgängliga platser tillgängliga genom att minska geografiska avstånd och ta bort betydelsen av trappor och dylika hinder.

KULTURRÅDET

1 f. Hur har landstinget/regionen och de kulturverksamheter som fått statliga medel inom kultursamverkansmodellen främjat allas lika möjligheter att delta i kulturlivet oavsett etnisk och kulturell bakgrund?

Frågan avser möjligheter att utöva ett aktivt konstnärskap, arbeta och ha inflytande inom kulturlivets organisationer samt att ta del av kultur. Frågan avser både strategiskt arbete och specifika insatser.

Exempel på specifika insatser har som gjorts under året:

- *Professionell teaterverksamhet*

Folkteatern Gävleborgs föreställning *KÄRLEKEN ÄR FRI!?* syftar till att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck. Föreställningen ingår i ett nationellt Arvsfondsprojekt där Folkteatern Gävleborg ingår som samarbetspart.

Folkteatern Gävleborg har under året inlett ett samarbete med Clowner utan gränser, där Folkteatern tillsammans arrangerat workshops för nyanlända familjer samt gjort en resa till Greklands flyktingläger.

Folkteatern Gävleborg inledde även under året en undersökande process vad gäller språkliga barriärer, berättelsens möjlighet att leva utanför språkets gränser och den språkliga representationen. Folkteatern kommer fortsätta utforska dessa perspektiv under kommande år.

- *Professionell musikverksamhet*

Gävle Symfoniorkester har under året etablerat kontakt med Vuxenutbildningen Gävle/SFI för att åstadkomma framtida samarbeten. Initialt har Konserthuset föreslagit skräddarsydda studiebesök, inbjudan till öppna repetitioner, genrep och utvalda konserter. Tanken är att formerna för samarbetet utvecklas i dialog med lärare och ledning vid SFI.

Gävle Symfoniorkesterns vänförening har, efter förslag från Gävle Konserthus och Symfoniorkester, inom perioden ansökt och beviljats regionalt projektstöd inom området hälsofrämjande kulturinsatser för asylsökande och nyanlända. Projektet har gått under namnet *Integration genom musik*. Gävle Symfoniorkesterns abonnemangsserier har varit en del av projektet som bedrivits i anslutning till utvalda konserter inom torsdag- och fredagsserien.

Under året har planläggning skett inför 2017 års genomförande av Karl Jenkins berömda verk *Armed man - a mass for peace*. Verket har beskrivits som en appell mot krigets vansinne och grymhet, men också, med Tennysons ord ”Ring ut de tusen krigens år, ring in den tusenåra fredens rike”, en vädjan om fred och en bättre framtid. Framförandet kommer att involvera körsångare från Gästrikland och Hälsingland samt en projektkör bestående av nyanlända.

- *Museiverksamhet*

- **Hälsinglands museum** har genomfört konferensen *Jag är du*, om Religion, flykt och identitet, riktad till gymnasieungdomar i länet, i samarbete med Kulturutveckling med flera. Museet har också i samarbete med Hudik mot rasism veckovis genomfört *Svenska med baby*, språkträffar för föräldralediga med barn.

Museet har också drivit projektet *Religion, integration och nya överenskommelser* för att skapa förståelse för religioners nya plats i det sekulära samhället.

- **Länsmuseet Gävleborgs** arbete för integration under 2016 har haft fokus på ökad förståelse för flyktingars situation och livsvillkor.

KULTURRÅDET

Museet har haft en aktiv roll i projektet *Att komma till ön med skatten är inget äventyr*, som drivs av Gävles unga med stöd av Postkodlotteriet. En av museets medarbetare har medverkat som en av två processledare i de skrivarkworkshops där 600 barn i åldrarna 7-13 år har fått berätta om sina erfarenheter vid återkommande träffar på olika platser i länet. Många av barnen är flyktingar, andra är födda i Sverige. Projektet har resulterat i en bok med text på arabiska och svenska samt illustrationer av en syrisk barnbokskonstnär.

Tillsammans med Arkiv Gävleborg och Gävle kommunarkiv har Länsmuseum bedrivit ett undersökande arbete kring de finska krigsbarn som kom till Sverige under andra världskriget. Syftet var att sprida kunskap om de 70 000 ensamkommande flyktingbarn som då kom till Sverige och hur de togs emot av civilsamhället. En vandringsutställning har utarbetats, som drar paralleller till dagens flyktingsituation och som ska turnera på biblioteken under 2017.

Ytterligare ett samarbete med inriktning på flyktingskap har bedrivits med Röda korset Gävleborg och Foajé X, med utgångspunkt från autentiska brev från krigsdrabbade länder. Breven ger på ett direkt sätt insikt om hur krig och konflikter påverkar enskilda människors vardag. Med utgångspunkt från breven har Länsmuseum utarbetat ett pedagogiskt material för länets skolor.

Museet har också tillsammans med Länsstyrelsen, Region Gävleborg och Hälsinglands museum anordnat integrationskonferens *Jag är du*, som riktade sig till gymnasieelever.

Länsmuseumets pallkrageodling har blivit en mötesplats för odlare med skiftande kulturell bakgrund. Hos museet odlar nyanlända flyktingar tillsammans med personer födda i Sverige och personer med annan etnisk bakgrund som bott länge i landet. Odlingen skapar naturliga möten och ger genom sin långvariga karaktär möjlighet till fördjupade kontakter.

- *Konst- och kulturfrämjande verksamhet*

- En stor utlysning av bidrag för projekt till integration och hälsa har gjorts. **Kulturutveckling** fick möjlighet att disponera medel ur de statliga integrationsmedlen till Region Gävleborg. 33 projekt beviljades bidrag på ca tre miljoner kronor. Totalt inkom 50 ansökningar.

En sluten Facebook-grupp har startats för idéutbyte och delande av information för de som beviljats bidrag till integrationsprojekt. Kulturutveckling har dessutom varit med och initierat ett nationellt nätverk för arbete med integration inom kulturområdet.

Arrangörsföreningar har även fått bidrag för att kunna bjuda nyanlända på föreställningar och därmed utveckla sitt publikarbete.

Kulturutveckling har arrangerat den regionala konferensen *Jag är du* i Bollnäs för 330 gymnasieelever i samarbete med Länsstyrelsen, Länsmuseum och Hälsinglands museum.

Under hösten har Kulturutveckling genom en projektanställd sökt nya tänkbara arrangörer inom framför allt musikområdet.

Flera projekt om dans och integration har påbörjats i ett flertal kommuner med stöd till workshop och inspirationsdagar.

Konstkonsulenterna har arbetat aktivt med att kommunicera sin verksamhet genom olika kanaler och nätverk. Konstkonsulenterna har mött nyanlända konstnärer i samtal och workshops.

KULTURRÅDET

Under 2016 har det interregionala samarbetet mellan kulturenheterna inom Region Gävleborg och Landstingen i Uppsala län och Dalarna - *VideoGUD* - fortsatt med screeningprogram och festival. Vårens program av rörlig bild i offentliga rum, *Andras perspektiv*, curerades av Region Gävleborgs konstkonsulent och utgick ifrån det psykoanalytiska begreppet *das Unheimliche* och förenade videoverk som relaterar till och problematiserar frågor om igenkänning och främlingskap, till hemmet och hemlandets förmodade gränsdragningar.

- **Riksteatern Gävleborg** har en prissättning där varje föreställning kostar lika mycket oavsett vart i länet den spelas. Riksteatern subventionerar föreställningar så att alla barn i alla länets kommuner ska kunna ta del av scenkonsten. De flesta föreställningar Riksteatern Gävleborg förmedlar vänder sig till skolan och därigenom når Riksteatern en inkludering som sträcker sig vida över den offentliga föreställningen. Flera lokala föreningar har valt föreställningar som spelas på ett icke-språk, eller helt utan talat språk som offentlig familjeföreställning. Riksteatern har också under året påbörjat arbetet med hälsofrämjande kulturinsatser för asylsökande och nyanlända, med stöd av Region Gävleborg. En turnéslinga genom länet med en familjeföreställning som bl.a. spelades på asylboenden.

Riksteatern ingår även i en finsk teaterslinga tillsammans med Riksteatern nationellt och tre andra län/regioner. Riksteatern sprider scenkonst på minoritetsspråket finska.

Riksteatern nationellt initierade workshop med lunch till lunchkonferens på temat *Riksteatern välkomnar* på Stenegården i Ljusdals kommun. Lokala och regionala riksteaterföreningar deltog. Goda exempel som redan görs lyftes fram och kommande arbetssätt och idéer kring arbetet med inkludering och välkomnande processades. Facebook-sida med goda exempel startades och hålls ytterst levande.

- *Hemslöjdsfrämjande verksamhet*

Inför arbetet med utställningen *Väv eller söm*, tog **hemslöjdskonsulent** kontakt med en textilgrupp på Kulturrum, en förening som ska initiera möten mellan människor från olika länder. Deltagarna i gruppen fick en introduktion om vävsöm och hur den kan se ut i olika delar av världen samt en inbjudan att medverka i utställningen. Hela gruppen engagerade sig och arbetade med vävsöm som tema under vårterminen, vilket resulterade i att ett tiotal föremål, broderade eller stickade, visades på utställningen *Väv eller söm*.

KULTURRÅDET

1 g. Hur har landstinget/regionen och de kulturverksamheter som fått statliga medel inom kultursamverkansmodellen på andra sätt främjat allas lika möjligheter att delta i kulturlivet?

Frågan avser insatser som utifrån andra aspekter än de i fråga 1 c – e främjat allas lika möjligheter att delta i kulturlivet. Andra aspekter kan exempelvis vara socioekonomisk bakgrund och geografisk hemvist. Även digitalt tillgängliggörande eller andra metoder för att göra verksamheten mer tillgänglig för allmänheten kan beskrivas här. Frågan avser både strategiskt arbete och specifika insatser.

Samtliga kulturinstitutioner har tillgänglighetsanpassat sina hemsidor.

De regionala kulturverksamheterna arbetar brett för att utveckla sin verksamhet och nå sina brukare via de digitala redskap som ständigt utvecklas. Samtliga verksamheter är aktiva via sociala medier.

Exempel på specifika insatser som gjorts under året:

- *Professionell teaterverksamhet*

Riksteatern i Gävleborg och **Folkteatern Gävleborg** samarbetar med de lokala teaterarrangörerna om programtidningen *Hitta till teatern*. Tidningen ökar möjligheterna för publiken att hitta till föreställningarna utanför hemorten.

Flera av Folkteaterns föreställningar under året har varit anpassade för att kunna få en stor geografisk spridning i länet och för att lyfta teman som är aktuella för många av de små orterna, till exempel *Framtiden i mig*, *Vad ska du ha mig till?*, *Som Du*, *Som Dom*, *Som Jag*.

Folkteatern Gävleborg arbetar sedan flera år med podcasts och även filmat material såsom trailers och mindre inspelningar som kan ses via webben. Folkteatern Gävleborg arbetar också aktivt med olika målgrupper för att få en sådan jämlik fördelning som möjligt.

- *Professionell musikverksamhet*

Gävle Symfoniorkester har initierat en dialog med regionens samtliga kommuner rörande gästspel. Symfoniorkestern fokuserar liksom tidigare på de tre noderna (Gävle, Bollnäs och Hudiksvall). De övriga sju kommuner i länet har under året gästats av mindre konstellationer från Symfoniorkestern. I Bollnäs genomfördes skolkonserter med den kritikerrosade produktionen *Symphonic Stomp of Sweden*.

Gävle Konserthus medverkade i september på högskolans introduktionsdag för alla studenter. Satsningen gjordes i samarbete med Gävle Symfoniorkesterns vänförening. Syftet vara att etablera kontakt med den underrepresenterad grupp som högskoleeleverna utgör bland orkesterns publik. I Gävle genomfördes skolkonserter inom ramen för *Kulturtrappan*. *Kulturtrappan* är en garanti för att alla barn och unga i Gävle ska delta i kulturupplevelser och möten med det professionella kulturlivet två gånger per läsår under skoltid. Det gäller för samtliga skolor, från förskoleklass till årskurs 9.

Förskoleklass-iker är en ny konsertform riktad mot målgruppen 6-årsverksamhet.

Konceptet har initierats av orkesterns egna musiker och genomförs utan dirigent. Responsen från testpubliken var mycket positivt och projektet får en fortsättning under kommande spelåret.

Under 2016 har subventionerade bussresor satts på sträckorna Hudik-Gävle, Ljusdal-Gävle till orkesterkonserter i Gävle. Projektet har marknadsförts under parollen ”Det kostar lika mycket att gå på konsert med Gävle Symfoniorkester oavsett vart du bor i regionen”.

KULTURRÅDET

Under 2016 genomfördes en webbsändning på prov från en konsert med Gävle Symfoniorkester i Mariehamn, Åland, till ett äldreboende i Gävle. Sändningen skedde inom ramen för orkesterns samarbetsavtal med Ålands Landskapsregering. Inför 2017 är ambitionen att utöka verksamheten till omfatta äldreboenden i hela regionen.

Gävle Symfoniorkester är dessutom en del av Gävle Kulturskolas *El Sistema*-arbete som startade 2015. Men detta projekt når verksamheten ut till geografiska områden som är underrepresenterade bland orkesterns publik.

- *Museiverksamhet*

- Genom arbetet med digitalisering når **Hälsinglands museum** med sina samlingar och föremål ut till nya och mycket breda målgrupper. Genom interaktiv deltagande vidgas kulturarvsberättelserna och ny kunskap tillförs. Genom streaming av kulturevenemang har museet nått ut till grupper som inte fysiskt kan besöka institutionen. Hälsinglands Museum har t.ex. streamat delar av sina aktiviteter för äldreomsorgen (inom *Hudiksvall Hela Livet*).

- **Länsmuseet Gävleborg** har sedan 2014 arbetat strategiskt för att utöka verksamheten i länet. Besöksantalet utanför museets väggar ökar ständigt och uppgick i år till närmare 45 000 personer, vilket kan jämföras med besöksantalet i museibygnaden som året innan stängningen var ca 53 000 personer. Antalet programaktiviteter utanför Gävle kommun uppgick 2016 till 96. Det har ökat från 56 aktiviteter år 2015 och 38 aktiviteter 2014. Ökningen avser framför allt aktiviteter som riktar sig till barn och familjer. Även antalet utställningar i länet ökar. År 2016 visades 14 utställningar utanför Gävle kommun. År 2015 var motsvarande antal 12 och år 2014 7 utställningar.

Ur Länsmuseets konst- och föremålssamlingar finns i dag mer än 200 föremål deponerade på arbetsplatser och i offentliga miljöer för att ge konst- och kulturupplevelser i miljöer där många människor vistas.

Digitaliseringen gör det möjligt för många att ta del av museets samlingar oavsett bostadsort, ekonomi och eventuella funktionsnedsättningar. På museets hemsida skapas också digitala versioner av vissa av museets utställningar.

I samarbete med Humanas äldreboende på Södra Centralgatan har äldre som inte själva haft möjlighet att besöka museet kunnat delta i konstnärligt skapande och få del av lokalhistorisk kunskap.

- *Biblioteksverksamhet*

Som arrangör av fortbildning väljer **Kulturutvecklings bibliotekskonsulenter** alltid tillgängliga lokaler och använder tillgänglig teknik. Konsulenterna deltar aktivt i och samordnar HelGe-samarbetet (Hälsinglands och Gästriklands kommunbibliotek) som syftar till att erbjuda en jämlik biblioteksservice i hela länet.

- *Konst- och kulturfrämjande verksamhet*

- **Kulturutvecklings konstkonsulent** arbetar för att stärka och utveckla den redan etablerade infrastrukturen ifråga om konstinstitutioner och utställningsarrangörer. Men ett viktigt strategiskt arbete är också att möjliggöra ett slags decentralisering, antingen genom egna initiativ eller i fördelningen av projektstöd, där projekt eller verksamheter rör sig i andra sammanhang och som på så sätt har möjlighet att möta eller formuleras av människor i andra miljöer.

KULTURRÅDET

Tillsammans med konsthandläggaren och crossmediakonsulenten har konstkonsulenten också utvecklat en app och en podcast, *KoF- Konstfiktion och fakta*, som har ambitionen att synliggöra konsten i länet, introducera konstnärer och konstverk som är representerade i den regionala konstsamlingen för allmänheten. Dessa digitala verktyg kan bidra till att fler kan ta del av det regionala konstlivet.

- **Riksteatern Gävleborg** har en prissättning där varje föreställning kostar lika mycket oavsett vart i länet den spelas. Riksteatern subventionerar föreställningar så att alla barn i alla länets kommuner ska kunna ta del av scenkonsten. De flesta föreställningar Riksteatern Gävleborg förmedlar vänder sig till skolan och därigenom når vi en inkludering som sträcker sig vida över den offentliga föreställningen.

- **Kulturutvecklings musikverksamhet** driver flera musikserier inom olika genrer av musik. Serierna är ett samarbete med musikföreningar spridda över hela Gävleborg, från Bergsjö i norr till Hofors i söder. Detta möjliggör för publiken att ta del av professionell scenkonst på hemorten. När Kulturutveckling har regionala nätverksträffar eller möten, övningshelger i sin ungdomsverksamhet eller dylikt, försöker Kulturutveckling förlägga dessa så att det blir en bra geografisk spridning över länet.

- *Hemslöjdsfrämjande verksamhet*

På ett av barnslöjdlägren (se fråga 1h) som föreningarna genomförde togs endast en liten symbolisk avgift ut för att alla barn skulle ha möjlighet att delta. Där det trots minimal avgift blev ett ekonomiskt problem, fick några barn delta gratis.

KULTURRÅDET

1 h. Hur har landstinget/regionen och de kulturverksamheter som fått statliga medel inom kultursamverkansmodellen främjat barns och ungas rätt till kultur?

Frågan avser barns och ungas möjligheter att ta del av professionell kultur, till eget utövande och inflytande över kulturutbudet. Frågan avser både strategiskt arbete och specifika insatser. För varje insats bör det framgå vilka åldrar inom åldersspannet 0-25 som var målgrupp. Frågan avser alltså även unga vuxna 19-25 år.

Strategiskt arbete:

Under året har Kulturutveckling startat upp en regional samverkansgrupp för barnkultur, efter samråd och beslut av länets kultur- och institutionschefer. Ett arbete med att ta fram ett förslag till regional kulturgaranti för barn och unga har påbörjats.

Bibliotekskonsulenterna med särskilt ansvar för barn och unga har under året deltagit i det nationella arbetet *Löpa linan ut*, med syfte att ta fram en strategisk plan för implementering av FN:s barnkonvention på bibliotek. I arbetet ingår också bibliotekschefen i Hofors kommun.

Exempel på specifika insatser:

- *Professionell teaterverksamhet*

Riksteatern Gävleborg driver tillsammans med **Folkteatern Gävleborg** Unga Arrangörsnätverket. Nätverket är en regional grupp med ungdomar som arrangerar scenkonst. Under året gavs ett stort fokus på elever i högstadiet och gymnasiet med föreställningarna *Vad ska du ha mig till?* och *KÄRLEKEN ÄR FRI!?* till vilka även en dramapedagog och ett efterarbete knöts.

I samarbetet med Clowner utan Gränser har Folkteatern mött en stor grupp barn i Greklands flyktingläger, där vi tillsammans gav en clownföreställning samt efteråt höll i workshops med barnen och dess familjer. Innan turnén i Grekland gavs även en clownföreställning för nyanlända familjer i Gävle.

- *Professionell dansverksamhet*

Kulturutvecklings danskonsulent anordnade Streetdance läger för ungdomar mellan 10-15 år i samverkan med Hudiksvalls kommun på Iggesunds Folketshus.

Professionella dansföreställningar arrangerades i förskola/skola/gymnasieskola 6-19 år, i samverkan med kommunerna. Professionella dansföreställningar arrangerades på fritiden 0-25 år i samverkan med Gävle Teater (genom Dansnät Sverige, Bollnäs, Sandviken, Hudiksvalls kommuner).

Ungdomskoreografitävlingen *Skapa Dans* 15-21år, regionalt och nationellt, arrangerades i samverkan med Bollnäs kommun regionalt samt SRD (Samarbetsrådet för Regional Dansutveckling) och Riksteatern, nationellt.

I samband med offentliga professionella dansföreställningar i Gävle, Hudiksvall, Bollnäs, Ljusdal arrangerades workshop för barn och ungdomar mellan 13-19 år.

- *Professionell musikverksamhet*

Pärlor för glin är namnet på **Gävle Symfoniorkesters** förskoleprojekt där förskolebarn ges möjlighet att i små grupper besöka Gävle Konserthus och träffa en mindre grupp musiker. Barnen bjuds på klassisk orkestermusik som arrangerats för en mindre besättning av orkesterns tidigare huskomponist Tobias Broström. Tanken är att i ett mindre format ge barnen möjlighet att besöka konserthuset och träffa några musiker. Ett spännande och interaktivt besök som väcker nyfikenhet inför framtiden.

Förskoleklass-iker är ett koncept för ett interaktivt möte mellan delar av orkestern och större grupper förskolebarn (6-års).

KULTURRÅDET

Gävle Symfoniorkester är en del av Gävle Kulturskolan El Sistema arbete som startade 2015 och är ett samarbete med Sättra rektorsområde med barn från F-klass till åk 3.

Gävle Symfoniorkester har arrangerat skolkonserter i Gävle inom ramen för den s.k. Kulturtrappan, en garanti för att alla barn och unga i Gävle ska delta i kulturupplevelser och möten med det professionella kulturlivet. Skolkonserter har även arrangerats i nordlig nod (Bollnäs) och i resten av länet under hösten 2016 (Stomp).

Inom ramen för samarbetsavtalet med Ålands Landskapsregering kombineras gästspel i Mariehamn med pedagogiska moment tillsammans med elever och pedagoger vid Ålands Musikinstitut.

Som varje år genomfördes en produktionsvecka med elever från Kunglig Musikhögskolans Dirigentklass. Veckan avslutades med en kvällskonsert.

- *Museiverksamhet*

- I ett samarbete med Hudiksvalls kommun, skapande skola genomförde **Hälsinglands museum** projektet *Linnet i Hälsingland* för kommunens alla mellanstadieelever.

- **Länsmuseet Gävleborgs** pedagoger har erbjudit uppsökande verksamhet i länets skolor. Verksamhet med kulturmiljöpedagogik i kulturmiljöer nära skolan har bedrivits sedan 2014 och är mycket uppskattat av eleverna. Under 2016 har även andra pedagogiska program erbjudits, som ersättning för museibesök. Kulturmiljöpedagogiken har låg- och mellanstadiet som målgrupp. Övriga pedagogiska program riktar sig framför allt till högstadie- och gymnasieelever.

Länsmuseet har under året ytterligare utökat sina skollovsaktiviteter på olika platser i länet, så att museet nu erbjuder aktiviteter under samtliga lov utom jullet. Sportlovsaktiviteter bedrivs under två sportlovsveckor, den ena i Gästrikland och den andra i Hälsingland. I aktiviteterna ingår både eget skapande, kulturhistorisk kunskapsförmedling och muntligt berättande. Verksamheten turnerar mellan bibliotek och museer i länet. Utanför skolloven erbjuds också liknande verksamhet vid familjedagar på helger. Målgruppen är 0-12 år.

Projektet *Att komma till ön med skatten är inget äventyr* (se fråga 1c) riktade sig till barn 7-13 år och samlade ett stort antal barn med olika etnisk och kulturell bakgrund. Projektet var inriktat på barns eget kulturutövande.

I samverkan med Ungdomsmottagningen i Gävle har Länsmuseets konstpedagog genomfört en serie skaparverkstäder för ungdomar och unga vuxna med psykisk ohälsa, i åldrarna 18-25 år. Flera av deltagarna stod utanför verksamheter som skola och arbete. I projektet har de getts verktyg att sätta ord på sina känslor och gestalta dem i ord och bild. Resultatet har blivit vandringsutställningen *Under ytan*, som riktar sig till åldersgruppen 15-25 år och turnerar på biblioteken i länet. Utställningen *Extra allt*, om och av barn med neuropsykiatriska funktionshinder, riktar sig till åldersgruppen 12-18 år.

VR-projektet kring *Bortom Åa* i Fågelsjö riktar sig till alla åldrar, men till särskilt syfte att väcka barns och ungas intresse för kulturarv i allmänhet och världsarvet Hälsingegårdar i synnerhet. Detsamma gäller Svenskt kulturarvs nya app *KulTur*, där museet tagit fram materialet till presentationen av gården Bortom Åa.

KULTURRÅDET

- *Konst- och kulturfrämjande verksamhet*

- **Kulturutvecklings konsulenter och producenter** deltar i den regionala samverkansgruppen för barnkultur. Här diskuteras olika kulturverksamheter som vänder sig till och vill möta barn men också hur barn kan bidra till kulturlivet utifrån sina positioner och perspektiv.

Inom projekten *Nyanserade bildvärldar* (se 1 d.) och *Se en bok!* försöker konstkonsulenterna vara lyhörda för barn och ungas perspektiv och engagemang. Detta genom visningar och konstpedagogisk verksamhet i form av workshops där barn och unga får möta professionella konstnärer i ett kreativt skapande. När Kulturutveckling visade utställningen *Med världen under oss* samt originalbilder ur Anna Höglunds bilderböcker *Om detta talar man endast med kaninen* och *Att vara jag (Se en bok!)* på Galleri Kulturkossan i Järvsö bussades 140 åttondeklassare i Ljusdals kommun dit för workshop. Ett konstkollo för unga arrangerades också i utställningen.

- **Riksteatern Gävleborg** har en prissättning där varje föreställning kostar lika mycket oavsett vart i länet den spelas. Riksteatern subventionerar föreställningar så att alla barn i alla länets kommuner ska kunna ta del av scenkonsten. De flesta föreställningar Riksteatern Gävleborg förmedlar vänder sig till skolan och därigenom når vi en inkludering som sträcker sig vida över den offentliga föreställningen. Under 2016 såg drygt 18 000 barn 249 föreställningar förmedlade via Riksteatern Gävleborg. Riksteatern Gävleborg drivet ett regionalt nät, Unga nätverket, med ett antal ungdomar/ unga vuxna mellan 16-25 år som arrangerar scenkonst. De får utbildning i arrangörskap och arrangerar en eller två föreställningar per år i länet.

- Gävleborgs ungdomsband GUBB (Gävleborgs Ungdoms Big Band) och GUF (Gävleborgs Ungdoms Folkband) har medlemmar från hela länet. **Kulturutveckling** stöttar unga arrangörer och anordnar/stöttar unga musiker i musiktävlingen *Musik Direkt*.

Kulturutveckling, Riksteatern och Länsmuseet har haft en utbildningsdag för Högskolan i Gävles förskolpedagogstudenter.

Kulturutveckling erbjuder ett stort utbud av scenkonst till skolan (3-19 år) och det offentliga kulturlivet.

Kulturutveckling har arbetat med projektet *Systrarna* som främjar unga kvinnor i åldrarna 15-25 år och deras eget musikskapande, slutmålet är att ha ett musikliv i balans 50/50 kvinnor och män.

- *Filmkulturell verksamhet*

En del av **Kulturutvecklings filmkonsulenter**s arbete har under året fokuserat på att sammanföra vissa festivaler med skolbioverksamhet och på så sätt öka genomslagskraften och angelägenhetsgraden. Under året har BUFF (Barn och UngdomsFilmFestivalen) introducerats till länets kommuner vilket har underlättat skolbioverksamheten på kommunnivå.

- *Hemslöjdsfrämjande verksamhet*

Under de senaste åren har förstudier genomförts om hur barnslöjdsverksamheten, 7-13 år, kan struktureras i länet. Frågeställningarna har varit hur kan slöjdhandledarutbildningen anpassas till önskemål från länet samt hur vill hemslöjdsföreningarna arbeta med barnverksamhet? Slöjdhandledarutbildning utspridd på flera helgräffar har testats, utifrån förstudiens förslag, men fungerade mindre bra. Planeringen av ett nytt upplägg inför 2017, med en samlad utbildningsvecka,

KULTURRÅDET

har därför påbörjats.

Utredningen kom fram till att det passade hemslöjdföreningarna bäst att arbeta koncentrerat med barnverksamhet och inte sprida ut den löpande under terminerna. Ett regionalt slöjdläger var ett önskemål som föreningarna var intresserade av. Efter att en förstudie genomförts och resultatet visade att det krävs väldigt mycket resurser i form av personal, lokaler och inte minst ekonomiskt, så kom föreningarna överens om att istället genomföra lokala dagläger. 2016 genomförde två av länets sex lokalföreningar barnslöjdläger på tre olika platser. Lägren vände sig både till svenska barn och nyanlända.

KULTURRÅDET

1 i. Hur har landstinget/regionen och de kulturverksamheter som fått statliga medel inom kultursamverkansmodellen främjat internationellt utbyte inom kulturlivet?

Med internationellt utbyte avses kulturverksamhet som berör Sverige och minst ett annat land. Frågan avser både strategiskt arbete och specifika insatser.

Exempel på specifika insatser:

- *Professionell teaterverksamhet*

Folkteatern Gävleborg har en lång tradition av internationella utbyten. Örebro Länsteater och Folkteatern samverkade under året runt ett eventuellt kommande samarbete med egyptiska teaterkonstnärer. I december genomfördes en gemensam resa där medarbetare från båda teatrarna besökte Kairo och Alexandria för att träffa egyptiska teatergrupper och teaterarbetare och under möjligheterna till framtida samarbeten.

Folkteatern inledde under året ett samarbete med organisationen Clowner utan Gränser. En workshop och en föreställning arrangerades i Gävle för barn och familjer. Workshopen riktade sig framför allt till ensamkommande barn som kommit till Sverige på flykt och som nu bor i Gävle. Under sommaren var Folkteatern en del av Clowner utan Gränser's resa till Grekland. Där välkomnade skådespelare och clowner de människor som kommit på flykt över Medelhavet till Europa.

Folkteatern startade under 2016 projektet *Klubbfolk* där Folkteatern bjöd in internationella gäster så som Tami T (Tyskland) och Mandolin Sisters (Indien).

- *Professionell musikverksamhet*

Gävle Symfoniorkester har ett flerårigt samarbetsavtal med Ålands Landskapsregering och Ålands Musikinstitut. Avtalet innebär två konsertbesök i Mariehamn/år och har en nära koppling till den pedagogiska verksamheten vid Ålands Musikinstitut.

Under 2016 genomförde Gävle Symfoniorkester en framgångsrik turné till Sydkorea och Kina. Turnén gav bl.a. värdefulla kontakter hos internationella turnéagenturer för kommande turnéverksamhet. Under året har kontakter etablerats med ett antal arenor och festivaler runt om i Europa för kommande potentiella gästspel/turnéer med Gävle Symfoniorkester.

- *Museiverksamhet*

I **Hälsinglands museums** projekt *Kyrkorummets användning - nya samverkansmetoder* har ett ömsesidigt utbyte skett med den engelska organisationen Churches Conservation Trust.

Museet har fortsatt med internationella samarbeten vad gäller konstutställningar, 2016 med den finländske fotografen Esko Männikkö.

- *Biblioteksverksamhet*

Kulturutveckling har genomfört ett utbyte med barnkulturverksamheter i södra Finland genom studiebesök med barnbibliotekarier från länet och återbesök med föreläsningar på *Skrivlust 2016* i Sandviken.

- *Konst- och kulturfrämjande verksamhet*

- Under **Kulturutvecklings** seminarium *Forum Konst* var Audhild Dahlstrøm, då direktör för Nabroad, och fristadskonstnären Issa Touma inbjudna som föreläsare och samtalsparter. Seminariet arrangerades tillsammans med Jädraås Art, en nyetablerad verksamhet med regionalt stöd som

KULTURRÅDET

planerar för ett residency under 2017 med internationellt utbyte.

- Inom finska slingan har **Riksteatern Gävleborg** samarbeten mellan Sverige och Finland. En urvalsgrupp gästar teaterfestivalen i Tammerfors i Finland varje år. Utifrån det som presenteras där görs ett urval av föreställningar som sedan görs möjlig för turné i Sverige. Riksteatern nationellt arbetar med flera olika internationella utbyten som Riksteatern Gävleborg får information om och möjlighet att arrangera i länet via de lokala teaterföreningarna.

- **Kulturutvecklings musikproducenter** deltar aktivt i Jeunesses Musicales styrelsearbete och planering praktiskt arbete i Young Audience och Jazz Committee.

- *Hemslöjdsfrämjande verksamhet*

Kulturutveckling har tillsammans med friluftsmuseet Stundars i Finland och två olika slöjdprojekt på norra Island genomfört ett slöjdarutbyte, till stor del finansierat via Nordisk Kulturfond. Fem slöjdare från Finland och fem från Island deltog i workshops och studiebesök i Hälsingland samt slöjddemonstrationer för allmänheten, tillsammans med åtta slöjdare från länet. Den avslutande träffen i projektet, med liknande upplägg som i Hälsingland, var förlagd till Baldurdalen på norra Island (första mötet genomfördes 2015 på Stundars i Finland).

KULTURRÅDET

1 j. Hur har landstinget/regionen och de kulturverksamheter som fått statliga medel inom kultursamverkansmodellen främjat och synliggjort de nationella minoriteternas kultur- och kulturarv?

Här avses de fem nationella minoriteter som Sverige tillerkänt särskilda rättigheter genom Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter. De är sverigefinnar, judar, tornedalingar, romer och samer. Frågan avser samråd, strategiskt arbete och specifika insatser.

Exempel på specifika insatser:

- *Museiverksamhet*

- **Hälsinglands museums** mångåriga samarbete med Romskt kulturcentrum i Malmö har fortsatt och under året har uppbyggnaden av ett romskt bildarkiv tagit konkret form. Delar av bildmaterialet finns nu tillgängligt på Digitalt museum. Genom bildsamlingen blir det romska kulturarvet och de romska boplatserna en synlig del av det allmänna kulturarvet.

- **Länsmuseet Gävleborg** planerar att under de närmaste åren rikta särskild uppmärksamhet mot den samiska minoritetens kulturarv. Under 2016 har Länsmuseet tillsammans med Gaaltje (Sydsamiskt kulturcentrum) dokumenterat samiska lämningar i Gästrikland och Hälsingland. Samverkan med Gaaltje har tillfört kompetens kring samisk kultur. I projektet har ett antal samiska kulturmiljöer registrerats i fornlämningsregistret för att göras tillgängliga och bevaras för framtiden. Länsmuseet har även uppmärksammat länets samiska kulturarv genom föreläsningar, intervjuer i radio, tidningar samt i vår arkeologiblogg. Bland annat anordnades ett välbesökt föredrag på Gävle stadsbibliotek och en familjedag med samiskt tema i Skog. Syftet var att sprida kunskap till barn och vuxna om samisk historia och arkeologi i Gävleborg.

Länsmuseet har också medverkat som föreläsare när Region Gävleborg och Hälsinglands museum anordnade en seminariedag om romska kulturmiljöer.

- *Biblioteksverksamhet*

Som finskt förvaltningsområde har **bibliotekskonsulenterna** i samverkan med kommunerna utvecklat och uppdaterat ett finskt språkpaket för nyfödda för att främja språkutveckling.

- *Konst- och kulturfrämjande verksamhet*

Inom finska slingan har **Riksteatern Gävleborg** samarbeten mellan Sverige och Finland. En urvalsgrupp gästar teaterfestivalen i Tammerfors i Finland varje år. Utifrån det som presenteras där görs ett urval av föreställningar som sedan görs möjlig för turné i Sverige. Riksteatern nationellt arbetar med flera olika internationella utbyten som vi får information om och möjlighet att arrangera i länet via våra lokala teaterföreningar.

Två föreställningar arrangerades under året i regionen, en i Hofors och en i Gävle. Västmanlands-Dalarnas och Gävleborgs teaterkonsulent arrangerade en workshop dag kring finska minoriteter i Västerås. Deltagare var teaterföreningar, finska teatergrupper, Väskö, tjänstemän inom finskt förvaltningsområde samt kultursamordnare.

KULTURRÅDET

2. Om regionen/landstinget samarbetat över länsgränser, sammanfatta på vilket sätt, med vilka och vad som uppnåtts med samarbetet.

Region Gävleborg har haft interregional dialog med Dalarna, Örebro län, Uppsala län, Västmanland och Sörmland när det eventuella bildandet av storregionen Svealand diskuterades. Dialogen resulterade i gemensam planering och genomförande av ett interregionalt kulturting (*ej Dalarna*) i Uppsala den 8-9 mars 2017.

Dessutom har de regionala kulturverksamheterna haft de följande samarbeten:

- *Professionell dansverksamhet*

Kulturutvecklings danskonsulent startade upp ett samarbete med samtal kring hiphop kulturen tillsammans med danskonsulenterna i Dalarna och Västernorrland.

- *Professionell musikverksamhet*

Gävle Symfoniorkester har även under detta år spelat i Dalhalla, Rättvik, vilket skapar förutsättningar för högkvalitativa operaproduktioner inom regionens närområden.

Under året har Gävle Symfoniorkester gästspelat i Stockholm, Uppsala, Västerås och Mariefhamn. Gästspelen i Mariefhamn sker inom ramen för Samarbetsavtal med Ålands Landskapsregering. Regelbundna nationella gästspel är ett viktigt inslag i en orkesters verksamhet.

Årligen sker ett samarbete med Kungliga Musikhögskolan i Stockholm då högskolans dirigentelever under en vecka ges möjlighet att dirigera orkestern. Detta är viktig resurs för svensk dirigentutbildning.

Vid det årliga kompositionsprojektet för elever vid Vasaskolan i Gävle bjuds även elever in från Musikkonservatoriet i Falun. Ger en geografisk spridning av Gävles unika kompositionsprojekt för unga.

- *Museiverksamhet*

Ett nätverk för inspiration och erfarenhetsutbyte har skapats mellan regionala museer som arbetar med förnyelse av kulturhistoriska basutställningar. Förutom **Länsmuseet Gävleborg** ingår Västerbottens museum, Örebro läns museum, Värmlands museum, Norrbottens museum och Södermanlands museum i nätverket. En tvådagars nätverksträff har under året hållits på Västerbottens museum.

I arbetet med basutställningen har Länsmuseet fört diskussioner med Etnografiska museets Afrikaintendent samt pedagogisk personal kring presentationen av slaveriets roll i textilproduktionen vid Strömsbro Manufaktur. Syftet har varit att höja kvaliteten i utställningen och tydliggöra det postkoloniala perspektivet.

Länsmuseet har tillsammans med Gaaltje (Sydsamiskt kulturcentrum) dokumenterat samiska lämningar i Gästrikland och Hälsingland. Samverkan med Gaaltje har tillfört kompetens kring samisk kultur och ökat kontakten med det samiska minoritetssamhället. Arbetet med att dokumentera samiska lämningar i Gävleborg fortsätter under 2017.

Länsmuseet har tillsammans med Länsmuseet Murberget och Marinarkeologiska sällskapet gjort en

KULTURRÅDET

marinarkeologisk undersökning av en Gävleskuta som förlit år 1680 utanför Skeppshamn, Västernorrland. I projektet har Länsmuseumet bidragit med marinarkeologisk kompetens och kunskap vad gäller Gävles sjöfartshistoria.

Länsmuseumet har i samarbete med Arkeologerna från Statens Historiska museer och trädgårdsantikvarie Maria Flinck utfört trädgårdsarkeologi i kulturresevatet Axmar bruk.

- *Läs- och litteraturfrämjande verksamhet*

Dela läslust har arrangerats av **Kulturutveckling** i samarbete med Dalarna, Värmland och Uppsala län (se samarbete om läs och litteraturfrämjande).

Löpa linan ut har arrangerats med Örebro och Sörmlands län, fortbildning i Konventionen om barnets rättigheter för bibliotekschefer.

Skrivlust 2016 har initierats i LIM:s barngrupp (Länsbibliotek I Mellansverige), md bl.a. en studieresa till Finland för barnbibliotekarier i Gävleborg och Sörmlands län.

Kulturutveckling har gjort studiebesök till kringliggande län för erfarenhetsutbyten samt deltagit i en programgrupp för gemensamma utvecklingsdagar för alla bibliotekskonsulenter i landet.

- *Konst- och kulturfrämjande verksamhet*

- **Kulturutvecklings** filmkonsulent och konstkonsulent samarbetar med kulturenheterna i Uppsala län och Dalarna kring det interregionala projektet *VideoGUD*. Detta innebär två screeningprogram av videokonst på olika stationer med en geografisk spridning över de tre länen samt en festival som ambulerar mellan Gävleborg, Uppsala län och Dalarna.

Konstkonsulenten samarbetar också med de övriga norrlandsläna/regionerna i fråga om en branschträff *Branschdagar för Konst i Norr* (BRAK). 2016 genomfördes denna träff i Luleå den 14 och 15 september.

Konstkonsulenten har deltagit i de två möten som den nationella föreningen Konstkonsulenterna i Sverige har bjudit in till. Vid vårens årsmöte som anordnades i Visby den 5-6 april, valdes konstkonsulenten i Gävleborg till föreningens sekreterare. I samband med detta gjordes också studiebesök vid Gotlands konstmuseum samt vid Baltic Art Center (BAC). Höstens möte hölls i Eskilstuna och sammanföll då med seminariet Konstdygnet, 17-18 november, som kretsade kring konst, socialt engagemang och integration och samlade verksamma inom det s.k. bild- och formkonstnärliga fältet både nationellt och internationellt.

- **Riksteatern Gävleborg** samarbetar med Riksteatern nationellt, med Dalarna och med Västmanland gällande det finska arbetet. Västmanland, Östergötland, Dalarna, Örebro, Uppsala, Värmland, Stockholm och Gävleborgs konsulenter arrangerar årligen en stor utbudsdag för lokala teaterföreningar och bygdegårdar i Region Mellansverige.

Inom Finska slingan arbetar Riksteatern Gävleborg även med Älvkarleby kommuns tjänsteman inom finskt förvaltningsområde och finska föreningen.

- **Kulturutvecklings danskonsulent** har initierat ett samarbete med Dalarna om *Skapa Dans*, en koreografitävling som anordnas för att uppmuntra ungdomar 15-21 år till eget skapande i dans och visa på koreografisk kreativitet, kunnande och kompetens hos de amatörer som sysslar med dans i olika stilar och på olika nivåer.

KULTURRÅDET

- Inom de offentliga konsertserierna *FolkmiX*, kammarserien och jazzklubbs-slingan har **Kulturutvecklings musikproducenter** kontinuerlig kontakt med de intilliggande länens turnerande verksamhet. Aktörerna fyller varandras luckor i turnéer och bygger på varandras turnéer, ett framgångsrikt koncept då Kulturutveckling som huvudpart kan förhandla fram paketpris och musikerna får långa, sammanhållande turnéer. Exempel på det var amerikanska *April Verch*. Kulturutveckling ingår i ett större nätverk i mellan-Sverige och även nationellt vilket är fruktbart.

- *Filmkulturell verksamhet*

VideoGUD, det interregionala samarbetet mellan Gävleborg, Dalarna och Uppsala har fortsatt att utvecklas. Samarbetet syftar till att tillgängliggöra videokonst på offentliga platser i de tre regionerna. Genom att samverka i *VideoGUD* sparar de deltagande länen resurser men får en bredare och större bas och upptagningsområde.

Kulturutvecklings filmkonsulenter är aktiva i nationella nätverk för biograf- och visningsfrågor samt produktion och talang. Nätverken samlar konsulenter från Sveriges alla regioner och uppmuntrar och bjuder in till erfarenhetsutbyte och samarbeten.

- *Hemslöjdsfrämjande verksamhet*

Kulturutvecklings hemslöjdskonsulent har bl.a. samverkat med följande organisationer:

- Stockholms läns hemslöjdsförening och Sorunda hemslöjdsvänner (de har tagit upp traditionen att knyta pinnspets till de stora kalasdukarna),
- Kalmar läns hemslöjdsförening (material, broderikit och viss programverksamhet köptes in till utställningen *Väv eller söm*)
- Läns hemslöjds konsulenter i Dalarna, Uppsala och Gävleborgs län (genomförde en förstudie inom smidesområdet 2015 och planeringen för ett projekt har fortsatt under året).

3. Beskriv landstingets/regionens samverkan med kommuner.

På övergripande nivå har Region Gävleborg arrangerat följande dialogtillfällen:

Regionalt kultursamråd

Strategisk politisk samverkan har skett i det regionala kultursamrådet. Det politiska kultursamrådet består av presidiet i ansvarig nämnd inom Region Gävleborg samt en politisk representant från varje kommun. Kultursamrådets huvudsakliga uppgifter är att följa upp den regionala kulturplanen samt vidareutveckla samverkan mellan regionen och kommunerna. De verksamheter som har varaktiga regionala uppdrag presenterar varje vår sina årsberättelser för ansvarig nämnd. Det politiska kultursamrådet och kommunernas kulturchefer deltar vid verksamhetsuppföljningen.

Kulturchefsmöten

Strategisk samverkan på tjänstemannanivå har skett i den regionala kulturchefergruppen. I gruppen ingår chefer från regionala institutioner och kommunala kulturchefer för att föra dialog om gemensamma frågor och utvecklingsområden. Kulturskoleutredningen följdes. I samband med ett kulturchefsmöte bjöds Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och kulturskolecheferna in för gemensam workshop om länets möjligheter. Vid ett likadant tillfälle arrangerades en gemensam workshop om den nationella biblioteksstrategin med SKL och bibliotekscheferna.

Kulturting

Politiker och tjänstepersoner från region, kommuner, institutioner, civilsamhälle, professionella kulturskapare och allmänt intresserade inbjuds till det regionala kulturtinget, en mötesplats för att få gemensam inspiration och föra ett brett samtal om frågor som är viktiga för länets kulturliv. Vid Gävleborgs kulturting 2016 arrangerades bl.a. en kulturpolitisk debatt kring vad politikerna ska fatta beslut om och inte och vilken betydelse en storregion kan få för kulturen och politikernas inflytande, samt en gemensam workshop på temat *Så gör vi varandra bra!* där olika exempel på kultur och integration diskuterades. Under de två seminariepassen som följde, fick deltagarna bland annat chansen att lära sig mer om Makerspace, prova Virtual Reality, rollspela kring barnkonventionen och samtala om miljö- och klimatfrågan tillsammans med Folkteatern Gävleborg.

Under året har Kulturutveckling startat upp en regional samverkansgrupp för barnkultur, efter samråd och beslut av länets kultur- och institutionschefer. I gruppen ingår representanter från verksamheterna som ansvarar för eller arbetar operativt med barn och unga.

Kulturutveckling presenterade sitt arbete med kultur för integration till kommunala tjänstemän vid Högbodagarna (10-11 november 2016), i samarbete med Länsstyrelsen i Gävleborgs län.

Dessutom bjuder de regionala kulturverksamheterna vid lämpliga tillfällen in aktuella grupper från kommuner för dialoger om verksamhetsutveckling och samverkan, enligt följande:

- *Museiverksamhet*

Länsmuseet Gävleborgs strävan att verka i hela länet förutsätter ett gott, kommunalt samarbete.

Länsmuseets viktigaste samarbetspartners när det gäller att ordna utställningar och programverksamhet i länet är biblioteken och de kommunala museerna. Tack vare det centrala läget i länet är Bollnäs en lämplig plats att förlägga aktiviteter till och Länsmuseet har därför ett nära samarbete med Bollnäs kommun. Utställningen *Konstspår* och konstutställningen *Rotblöta*

KULTURRÅDET

producerades i samverkan med Bollnäs kommun. Läns museet samverkar också med världsarvcentret på Träslottet i Arbrå, där Läns museet både visat *Rotblöta* och haft en föreläsningsserie under sommaren.

En annan viktig samarbetspartner är Ljusdalsbygdens museum, som visat flera av Läns museets utställningar.

Läns museet samarbetar också flitigt med Söderhamns bibliotek, där Läns museet bland annat haft en föreläsningsserie om trädgårdsodling under året. I Hudiksvalls kommun är Hälsinglands museum en självklar samarbetspartner. Läns museet har hållit flera programaktiviteter på museet under året.

I sitt kulturmiljöarbete fungerar Läns museet som remissinstans åt länets kommuner. Under året har Läns museet haft ett särskilt nära samarbete i samhällsbyggnadsfrågor med Ljusdals kommun.

Under flera år har Läns museet också samarbetat med Gävle kommun om kulturhistorisk skyltning av miljöer.

- *Biblioteksverksamhet*

Samverkan i HelGe (Hälsinglands och Gästriklands kommunbibliotek) har fortsatt att utvecklas. HelGe är ett samarbete mellan **Kulturutveckling** och länets tio kommuner, med bl.a. gemensamma arbetsgrupper för biblioteksutveckling, en nyckel till bra regionalt arbete. I samband med *Bok & Bibliotek 2016* deltog Region Gävleborg med monter, i samverkan med Söderhamns, Ljusdals och Edsbyns kommuner.

Den regionala biblioteksverksamheten har, utöver sina ordinarie samarbeten med de kommunala biblioteken, gjort särskilda uppsökande resor i länet för att få en uppdaterad bild av verksamheterna.

- *Konst- och kulturfrämjande verksamhet*

- **Kulturutvecklings konstkonsulent** har stöttat Ljusdals kommun och Fängelsemuseet i ansökningsförfarandet inför större projekt. Arbetet har inneburit dialoger med såväl civilsamhället, Statens konstråd, Kulturstiftelsen och andra. Såväl Fängelsemuseet som Ljusdals kommun beviljades stöd.

- **Riksteatern Gävleborg** och Kulturutveckling har tillsammans en skolreferensgrupp bestående av minst en kultursamordnare i varje kommun som jobbar med scenkonst för barn och unga. Tillsammans arrangerar de fyra utbudsdagar per år med scenkonst för barn och unga. Där presenteras kommande utbud av dans- teater och musikföreställningar som kommunerna kan köpa in.

- **Kulturutveckling** har ett kontinuerligt samarbete med regionens kulturskolor (t.ex. den årliga *Kulturskolejazzen*).

Konsultation och samtal med kommunerna kring det professionella musiklivet sker kontinuerligt. Flera musikserier går ”på export” till andra kommuner. Professionella artister, nationella och internationella bokas och turnélaggs i länet.

Tillsammans med Sandvikens kommun har Kulturutveckling drivit residensverksamhet inom dans.

KULTURRÅDET

4. Beskriv landstingets/regionens samråd med civilsamhället och det professionella kulturlivet.

Civilsamhället: Civilsamhället definieras som en arena skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet, där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen. Till civilsamhället räknas i huvudsak ideella föreningar, nätverk, stiftelser, folkbildningsaktörer, trossamfund och församlingar.

Professionellt kulturliv: I begreppet professionellt kulturliv ingår enskilda yrkesverksamma kulturskapare, till exempel: författare, översättare, musiker, kompositörer, konsthantverkare, slöjdare, filmare, dramatiker, regissörer, skådespelare, dansare, bild- och formkonstnärer och koreografer. Med professionell åsytas en person som har relevant högskoleutbildning eller motsvarande erfarenhet inom sitt konst- eller kulturområde. I professionellt kulturliv inbegrips också konst- och kulturproducerande institutioner och organisationer.

På övergripande nivå har Region Gävleborg arrangerat följande dialogtillfällen:

Kulturting

Politiker och tjänstepersoner från region, kommuner, institutioner, civilsamhälle, professionella kulturskapare och allmänt intresserade inbjuds till det regionala kulturtinget, en mötesplats för att få gemensam inspiration och föra ett brett samtal om frågor som är viktiga för länets kulturliv. Vid Gävleborgs kulturting 2016 arrangerades bl.a. en gemensam workshop på temat *Så gör vi varandra bra!* där olika exempel på kultur och integration diskuterades. Under de två seminariepassen som följde, fick deltagarna bland annat chansen att lära sig mer om Makerspace, prova Virtual Reality, rollspela kring barnkonventionen och samtala om miljö- och klimatfrågan.

Kulturutveckling har haft ett dialogmöte med AX (Amatörkulturens samrådsgrupp, en paraplyorganisation med 18 ideella riksförbund), inom ramen för dess projekt *En starkare regional närvaro*. Syftet är att höja medlemmars deltagande/inflytande på regional nivå. AX uppmuntrar ideella föreningar att våga arbeta på den regionala nivån. Vid detta tillfälle tog Kulturutveckling kontakt med IKA (Ideell KulturAllians) som medverkade. Ett eventuellt KiCK-projekt (Kultur I Civilsamhällets Kultursamverkan) diskuterades för kommande verksamhetsår.

Kulturutvecklings dialoger med studieförbund och föreningar har skett inför den årliga fördelningen av verksamhetsbidrag.

Kulturutveckling är även samarrangör av kulturfrukostarna, en mötesplats för verksamma inom kultursektorn i Gävleborg. Kulturfrukostarna arrangeras i samverkan med Högskolan i Gävle, Gävle kommun och Länsstyrelsen i Gävleborgs län. Konceptet innebär att på ett enkelt sätt ta del av intressanta föredragshållare, diskutera och mötas kring aktuella frågor. Följande diskuterades under 2016: offentliga rums betydelse, samhällstrender och kulturvanor, upphovsrätt och yttrandefrihet, community baserad scenkonst, HBTQ-certifiering m.m. Dokumentation finns på www.regiongavleborg.se/Kultur/Om-Kulturutveckling/Kulturfrukost.

Dessutom bjuder de regionala kulturverksamheterna vid lämpliga tillfällen in aktuella grupper från kulturskaparna och civilsamhället för dialoger om verksamhetsutveckling och samverkan, enligt följande:

- *Professionell musikverksamhet*

Programråd för Gävle Symfoniorkester genomfördes regelbundet med representant från Vänföreningens styrelse (helåret 2016; 6 st.). På detta vis ges en stor målgrupp möjlighet att aktivt påverka orkesterns programutbud.

KULTURRÅDET

Dessutom kan följande nämnas avs. samråd med civilsamhället:

Forsbacka kammarkör:

Regelbundna samarbeten inför och under produktioner med kör och orkester.

Kören G-klaven, Bollnäs

Initiativtagare till genomförande av *Karl Jenkins verk Armed man - a mass for peace* 2017

Kören Concordia, Gävle

Initiativtagare till genomförande av *Karl Jenkins verk Armed man - a mass for peace* 2017

Gävle Symfoniorkester har även haft följande kontakter med det professionella kulturlivet:

Agenturer:

Dialog med europeiska agenturer vid programläggning av solister och dirigenter

Produktionsbolag:

Ständigt pågående dialoger rörande samarbeten och uppdrag

Solister:

Sökande av solister till verksamhet

Dirigenter:

Sökande av solister till verksamhet

Frilans- och extramusiker:

Stort kontaktnät för att säkerställa komplett bemanning vid varje enskild situation

Kompositörer:

Kontakter rörande samarbetet och beställningsverk

Förlag:

Kontakter rörande notmaterial till programsatta produktioner

Skivbolag:

Samarbeten rörande fonogramutgivning

Andra orkestrar:

Kontakter rörande planerande och genomförande av samproduktioner.

- *Museiverksamhet*

- Se fråga 1a. avs. **Länsmuseet Gävleborg**.

- Inom ramen för **Kulturutvecklings** arbete med Världsarvet Hälsingegårdar är samverkan mellan näringsliv, civilsamhälle, universitet/högskola, kulturskapare och offentlig sektor viktig.

KULTURRÅDET

- *Konst- och kulturfrämjande verksamhet*

- **Kulturutvecklings konstkonsulent** har återkommande kontakt med länets konstföreningar med vilka konstkonsulenten driver och stödjer samarbetsprojekt. Då de regionala och kommunala konstinstitutionerna är förhållandevis få är det organiserade föreningslivet en viktig kraft i länets konstliv. Konstkonsulenten närvarar också vid flera styrelsemöten och det regionala höstmötet som samlar många av konstföreningarna i Gävleborg.

För första gången har möteplatsen *Forum Konst* arrangerats i Jädraås. Såväl professionella konstnärer och kulturskapare som verksamma i offentlig sektor, kulturinstitutioner, föreningsliv och näringsliv deltog. Arrangemanget rymde föreläsningar, seminarier, en mässdel och Speakers corner och blev mycket lyckad.

De utställningar, program och samtal som konstkonsulenten initierar och driver engagerar det professionella kulturlivet ifråga om konstnärskap och konstinstitutioner. Konstkonsulenten gör även ateljébesök och möter ateljéföreningar i samtal om hur konstnärernas möjligheter att verka i länet kan stärkas och hur Region Gävleborg kan bidra till olika projekt som arrangeras av det professionella kulturlivet.

- **Riksteatern Gävleborg** arbetar med alla lokala teaterföreningarna i länet. Tillsammans med Folkteatern i Gävleborg drivs ett regionalt repertoarråd. Rådet består av representanter från våra lokala föreningar samt Folkteatern och Riksteatern och arbetar efter urval, samarbeten och fördjupning, med tre träffar per år. Rådet är till för att underlätta arbetet för de lokala föreningarna gällande ovanstående. En lunch-till lunchkonferens arrangerades för de lokala föreningarna. Ett fyrtiotal deltagare från alla nio teaterföreningar deltog. Workshop kring sociala medier, mer publik samt marknadsföring arrangerades.

- **Kulturutvecklings** producenter arrangerade utbudsträffar med arrangörsföreningar och olika nätverk där verksamhet, utbud och kulturliv diskuteras och planeras (exempelvis arrangörsnätverk, referensgrupper etc.). Här genomfördes även gemensam fortbildning i olika, relevanta frågor. Musikproducenterna är dessutom en aktiv part i länets professionella musikliv via pågående samtal/konsultationer.

- *Filmkulturell verksamhet*

Kulturutvecklings filmkulturella verksamhet drivs till stor del genom de olika filmstöd som delas ut genom verksamheten; växthusstöd, talangutvecklingsstöd och professionellt filmstöd till kort- och dokumentärfilm samt genom stöd till olika projekt och kulturarrangemang. Stödformerna fungerar som kanaler till föreningar och filmare och leder ofta vidare till coachning, kompetensutveckling och skapande av nätverk.

Verksamheten driver regionala nätverk inom biograf och visningsfrågor samt inom film och rörlig bild. Syftet att fortbilda och utveckla kunskap och verksamhet inom film och visningsverksamhet i för både professionella och amatörer inom Region Gävleborg.

Den nationella konferensen *StoryTech* anordnades i Gävle och deltagarna kom även där från olika sektorer (bl.a. andra regionala kulturutvecklare inom bibliotek-, musei- och teaterverksamhet, Gästriklands idrottsförbund, Stockholms Dramatiska Högskola, Filmregion Stockholm-Mälardalen, enskilda representanter från film- och spelbransch m.m.).

KULTURRÅDET

- *Hemslöjdsfrämjande verksamhet*

Hemslöjdskonsulenten deltar regelbundet i Gästrik-Hälsinge hemslöjdsförbunds styrelsemöten och har därmed även kontakt med de lokala hemslöjdsföreningarna anslutna till Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund. Representanter för hemslöjdförbundet och Gästrik-Hälsinge Hembygdsförbund ingår i referensgrupp slöjd. I kontaktnätet ingår också övriga hemslöjdsföreningar, vävstugeföreningar och några materialföreningar.

I hemslöjdsföreningarna finns både professionella slöjdare och amatörer samlade, då det saknas en branschorganisation för slöjdare. Inför olika projekt som vänder sig till yrkesverksamma slöjdare, genomförs vanligtvis en förstudie som en del i förankringsarbetet, som vid exempelvis smidesprojektet.

Konst- och kulturområden

Professionell teaterverksamhet

5. Sammanfatta den professionella teaterverksamhet som bedrivits av aktörer som tilldelats statliga medel inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Svaret bör kopplas till de nationella kulturpolitiska målen om främjande av kvalitet och konstnärlig förnyelse samt allas möjlighet till kulturupplevelser. Där så är relevant bör svaret även kopplas till övriga nationella kulturpolitiska mål.

Den professionella teaterverksamheten inom kultursamverkansmodellen bedrivs av **Folkteatern Gävleborg**.

Folkteatern eftersträvar att ständigt fånga upp frågeställningar som är aktuella och relevanta i Gävleborg. Folkteatern har prioriterat produktioner som har varit mobila och även kunnat spelas runt om i länets mindre samlingslokaler.

Året fokuserades på att implementera den nya konstnärliga ledningen och stort utrymme gavs åt gemensamma utvecklingsprojekt inom organisationen. Folkteatern prioriterade under året att arbeta med mindre produktioner på turné och publika dialoger och processer. För förberedelse inför kommande repertoarer och val av projekt.

För verksamhetens anknytning till de nationella kulturpolitiska målen hänvisas till svaren ifrån 1, se särskilt 1a-1j.

KULTURRÅDET

6. Har verksamheterna inom teaterområdet haft mer omfattande samarbeten/samverkan med andra aktörer? Med vilka? Vad har uppnåtts genom samarbetet/samverkan?

Andra aktörer kan vara andra kulturaktörer i det egna länet, kulturaktörer i andra län, det fria kulturlivet, civilsamhällets organisationer eller verksamheter inom andra områden.

Folkteatern Gävleborg har en lokalt anpassad samverkansstrategi för var och en av länets kommuner. Inför samtliga föreställningar samverkar teatern med den lokala teaterföreningen och kommunen. Utifrån föreställningens sammanhang och målgrupper utökas samarbetsparterna med övriga civilsamhället, skola osv.

Samverkan med Riksteatern Gävleborg och den fria teatergruppen Skottes Musikteater.

Nätverksplattformen Scenplats Gävleborg. Plattformen är till för alla som på olika vis arbetar med teater; på fritiden, i skolan eller professionellt.

Föreställningen och projektet *Kärleken Är Fri* är en del av det nationella samarbetet som drivs av Folkteatern, Örebro Länsteater, Rädda Barnen och Länsstyrelsen Östergötland. Projektet syftar till att förebygga hedersrelaterad våld och förtryck och finansieras av Allmänna Arvsfonden.

Professionell dansverksamhet

5. Sammanfatta den professionella dansverksamhet som bedrivits av aktörer som tilldelats statliga medel inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Svaret bör kopplas till de nationella kulturpolitiska målen om främjande av kvalitet och konstnärlig förnyelse samt allas möjlighet till kulturupplevelser. Där så är relevant bör svaret även kopplas till övriga nationella kulturpolitiska mål.

Tillsammans med Sandviken Kulturcentrum, konsthallen, arrangerade **Kulturutvecklings danskonsulent** ett residens med två professionella streetdansare, Viktor Fröjd och Lucas Carlsson, i samband med utställningen *Rekonstruktion* av Eric Lennarth.

KULTURRÅDET

6. Har verksamheterna inom dansområdet haft mer omfattande samarbeten/samverkan med andra aktörer? Med vilka? Vad har uppnåtts genom samarbetet/samverkan?

Andra aktörer kan vara andra kulturaktörer i det egna länet, kulturaktörer i andra län, det fria kulturlivet, civilsamhällets organisationer eller verksamheter inom andra områden.

Kartläggning av dansverksamhet i länet påbörjades.

Kulturutvecklings danskonsulent har haft ett samarbete kring dans och funktionsvariationer/dans och äldre tillsammans med omsorgen, Gävle kommun. Metodutveckling har påbörjats med inspirationsdagar för personal.

Konsulenten har även varit involverad i samarbeten kring *Glada Hudik Dans* samt *Bollnäs dansar*, med professionella dansföreställningar och workshops.

Konsulenten har tillsammans med Gävle Teaterförening och Gävle Teater samverkat kring arrangering av föreställningar från Dansnät Sverige med dansbussar och samtal/möten påbörjades med om möjligt fler arrangörer i andra kommuner i regionen.

I samband med regionfinalen *Skapa Dans* samverkade Bollnäs kommun och Kulturutvecklings danskonsulent kring arrangemanget.

Dansföreningen *Viksjöforsbaletten*, Ovanåker och danskonsulenten har vid flera tillfällen samarbetat med bland annat ett danspedagogläger för regionens dansverksamma samt *Dansforum*, där dansare och pedagoger från flera länder varit inbjudna att hålla workshop.

Danskonsulenten startade upp ett samarbete med samtal kring hiphop kulturen tillsammans med danskonsulenterna i Dalarna och Västernorrland.

Professionell musikverksamhet

5. Sammanfatta den professionella musikverksamhet som bedrivits av aktörer som tilldelats statliga medel inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Svaret bör kopplas till de nationella kulturpolitiska målen om främjande av kvalitet och konstnärlig förnyelse samt allas möjlighet till kulturupplevelser. Där så är relevant bör svaret även kopplas till övriga nationella kulturpolitiska mål.

Professionell musikverksamhet bedrivs av **Gävle Symfoniorkester** och **Kulturutveckling**.

- **Kulturutvecklings musikverksamhet** har inga egna anställda musiker utan arbetar utslutande med professionella musiker i sitt utbud, både för barn och unga och i offentlig konsertverksamhet. Kulturutvecklings musikverksamhet är omfattande men sker till största delen via samarbeten där konserter arrangeras av kommuner och ideella arrangörer och sammanfattas därför under konst- och kulturfrämjande verksamhet.

- Under ledning av chefsdirigent Jaime Martín befinner sig **Gävle Symfoniorkester** nu i en uppåtgående utvecklingskurva. Ambitionen är att inom några få år ha positionerat sig i det europeiska toppskiktet av mindre symfoniorkestrar. Under 2016 genomfördes en framgångsrik turné till Sydkorea och Kina (30 maj-8 juni). Likaså spelades Brahms serenader in på det välrenommerade finska skivbolaget Ondine. I samband med detta har samarbete etablerats med Eric Ericsons Kammar Kör (EEKK) inför kommande inspelningar på samma label. Orkesterns intensiva och offensiva satsning sker i nära strategiskt samarbete med det finska skivbolaget Ondine samt med Martíns Londonbaserade agentur IMG.

2016 har även präglats av en markant ökning av orkesterns närvaro i hela regionen. Liksom tidigare har abonnemangskonserter regelbundet dubblerats i de två norra noderna Bollnäs och Hudiksvall. Skolkonserter som i Gävle givits inom ramen för den s.k. *Kulturtrappan* har dubblerats i Bollnäs och under året har olika kammarmusikkonstellationer från orkestern besökt länets övriga sju kommuner. Detta leder sammantaget till Gävle Symfoniorkester under året varit närvarande i länets samtliga tio kommuner. Utöver detta har steg tagits för att underlätta resandet från regionen in till orkesterns konserter i Gävle genom subventionerade bussresor. Detta ger möjligheter för invånare i regionens norra delar att uppleva symfonisk musik i en för ändamålet skräddarsydd arena. En första testsändning av en konsert med Gävle Symfoniorkester genomfördes under 2016. Ett äldreboende i Gävle kunde då i realtid följa en konsert i Mariehamn, Åland.

Verksamhet för och barn och unga är central del av Gävle Konserthus och Symfoniorkesterns verksamhet. Verksamheten rör sig från öppen förskola till 6-årsverksamhet och grundskola vidare till kulturskola, gymnasiala estetiska program till musikhögskola.

Pärlor för glin är namnet på orkesterns förskoleprojekt där förskolebarn ges möjlighet att i små grupper besöka Gävle Konserthus och träffa en mindre grupp musiker. Barnen bjuds på klassisk orkestermusik som arrangerats för en mindre besättning av orkesterns tidigare huskomponist Tobias Broström. Tanken är att i ett mindre format ge barnen möjlighet att besöka oss och träffa några musiker.

Förskoleklass-iker är ett koncept för ett interaktivt möte mellan delar av orkestern och förskolebarn (6-års).

Gävle Symfoniorkester är en del av Gävle Kulturskolan *El Sistema* arbete som startade 2015 och är ett

KULTURRÅDET

samarbete med Sättra rektorsområde med barn från F-klass till åk 3.

Skolkonserter i Gävle inom ramen för den s.k. *Kulturtrappan* är en garanti för att alla barn och unga i Gävle ska delta i kulturupplevelser och möten med det professionella kulturlivet.

Skolkonserter har även genomförts i den nordliga noden Bollnäs.

Samverkan med Kulturskolan i Gävle i den traditionsenliga julkonserten är en samverkan mellan orkestern och kulturskolans elever och pedagoger.

Gästspel med kammarmusik i sju av regionens kommuner (exkl. orkestrens noder Gävle, Bollnäs och Hudiksvall). I samband med dessa gästspel har även möten med den lokala kulturskolan arrangerats.

Vasaskolans Kompositionsprojekt är ett unikt årligt projekt där gymnasieelever ges möjlighet att komponera för symfoniorkester. Eleverna verk framförs vid en offentlig konsert.

Samarbete med Ålands Musikinstitut sker inom ramen för samarbetsavtalet med Ålands Landskapsregering. Gästspel i Mariehamn kombineras med pedagogiska moment tillsammans med elever och pedagoger vid Ålands Musikinstitut.

Varje år genomförs en produktionsvecka med elever från Kunglig Musikhögskolans dirigentklass. Veckan avslutas med en kvällskonsert.

Genom stort fokus på barn och unga utgör Gävle Symfoniorkester ett viktig grund och stöd till regionens kulturskolor i deras arbete med att bevara och utveckla intresset för den västerländska konstmusiktraditionen.

Gävle Symfoniorkester har genom åren haft flera lyckade samarbeten med svenska kompositörer under rubriken *Composer in residence* - bland andra Tobias Broström (2006-2009) och senast med Mattias Lysell, som avslutades i samband med säsongsupptakten i september 2016.

Från och med hösten 2016 har orkestern valt en annan väg som innebär kortare samarbeten säsongvis. Under spelåret 2016/17 framförs två beställningsverk av Madeleine Isaksson.

Uruppföranden och framförande av samtida symfonisk musik är en viktig del av orkesterns utbud. En unik och regelbundet återkommande del inom detta område är den årliga satsning då elever vid Vasaskolans estetiska program ges möjlighet att under professionell handledning komponera musik för symfonisk orkester. Eleverna framförs av Gävle Symfoniorkester i samband med en offentlig konsert.

Orkesterns regelbundna fonograminspelningar av såväl klassisk som kontemporär symfonisk musik är en viktig del för främjandet av ett levande, bevarande och utvecklande kulturarv.

Den kvantitativa jämställdheten har ett stort fokus vid programläggningen av Gävle Symfoniorkesters hela verksamhet. Vad det gäller gästande solister/artister har målet för 2016 om en kvantitativ jämställdhet enligt 60/40-principen uppnåtts.

Delmålet för 2016 rörande kvantitativ jämställdhet för gästande dirigenter om 25 % har uppnåtts. Siffran ska de närmaste åren kontinuerligt öka för att inom kort även inom detta område uppnå jämställdhet enligt 60/40-principen.

Arbetet med ökad tillgänglighet ges ett stort utrymme i konserthusets verksamhet.

Enkelt avhjälpna hinder i Gävle Konserthus har under året åtgärdats i enlighet med handlingsplan och i samarbete med Gävle Fastigheter AB. I och med detta uppfyller byggnadens publika delar kravet på

KULTURRÅDET

tillgänglighet enligt BBR (Boverkets byggregler) och HIN (Enkelt avhjälpta hinder).
För det fortsatta och långsiktiga arbetet har certifierad sakkunnig inom området Tillgänglighet enligt KIWA Swedcert anlåtats.

Kontakt har under året etablerats med Vuxenutbildningen Gävle/SFI för att åstadkomma ett framtida samarbete. Initialt har Konserthuset föreslagit skräddarsydda studiebesök, inbjudan till öppna repetitioner, genrep och utvalda konserter. Tanken är att formerna för samarbetet utvecklas i dialog med lärare och ledning vid SFI.

Gävle Symfoniorkesterns vänförening har, efter förslag från Gävle Konserthus och Symfoniorkester, inom perioden ansökt och beviljats regionalt projektstöd inom området hälsofrämjande kulturinsatser för asylsökande och nyanlända.

Projektet har gått under namnet *Integration genom musik*.

Gävle Symfoniorkesterns abonnemangsserier har varit en del av projektet som bedrivits i anslutning till utvalda konserter inom torsdag- och fredagsserien. Under året har planläggning skett inför 2017 års genomförande av Karl Jenkins berömda verk *Armed man - a mass for peace*. Verket har beskrivits som en appell mot krigets vansinne och grymhet, men också, med Tennysons ord "Ring ut de tusen krigens år, ring in den tusenåra fredens rike", en vädjan om fred och en bättre framtid. Framförandet kommer att involvera körsångare från Gästrikland och Hälsingland samt en projektkör bestående av nyanlända.

KULTURRÅDET

6. Har verksamheterna inom musikområdet haft mer omfattande samarbeten/samverkan med andra aktörer? Med vilka? Vad har uppnåtts genom samarbetet/samverkan?

Andra aktörer kan vara andra kulturaktörer i det egna länet, kulturaktörer i andra län, det fria kulturlivet, civilsamhällets organisationer eller verksamheter inom andra områden.

- Ett exempel är *SIGNAL*- brassfestival, ett nära och berikande samarbete mellan **Kulturutvecklings producenter** och **Gävle Symfoniorkester**.

- **Gävle Symfoniorkester** har dessutom ett flerårigt samarbetsavtal med Ålands Landskapsregering (planläggning kammarorkesterkonserter i samverkan med Regional Utveckling vilket breddar och utvecklar regionens konsertutbud) och har varit involverande i Vasaskolans kompositionsprojekt (som stimulerar ungas intresse för samtida symfonisk musik), Kungliga Musikhögskolans återkommande dirigentvecka (som bl.a. stimulerar tillväxten av inhemska dirigenter) och samarbeten med Forsbacka Kammarkör vid orkesterproduktioner (som kräver medverkan av kör).

Gästspel i Dalhalla, Rättvik (som säkerställer högkvalitativ operaverksamhet i regionens närområde).

KULTURRÅDET

Museiverksamhet

5. Sammanfatta den museiverksamhet som bedrivits av aktörer som tilldelats statliga medel inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Svaret bör beröra det nationella kulturpolitiska målet om främjande av ett levande kulturarv, museernas kulturmiljöarbete samt utveckling av verksamhetens kvalitet. Om så är relevant svaret även kopplas till de nationella kulturpolitiska målen om konstnärlig förnyelse, allas möjlighet till bildning och övriga nationella kulturpolitiska mål.

Den museiverksamheten inom kultursamverkansmodellen bedrivs av **Hälsinglands museum och Länsmuseet Gävleborg**.

- **Hälsinglands museum** har under året, i sin program- och utställningsverksamhet, formulerat ett tema *Strykan i människans skörhet*. Ett starkt pedagogiskt tema har handlat om inkludering och jämlikhet. Bägge temana, som oftast sammanfaller, har haft en stark förankring hos såväl institutioner som enskilda. Deras respons har visat på ett starkt igenkännande.

Hälsinglands museum bedriver sin kulturmiljöverksamhet i ett aktivt samhällsperspektiv där interaktion och dialog med andra samhällsaktörer är ett villkor.

Se vidare fråga 1a-j.

- **Länsmuseet Gävleborg** ser det som en viktig uppgift att bedriva verksamhet i samtliga kommuner. Sedan 2014 strävar Länsmuseet aktivt efter att öka vår närvaro i länet, både när det gäller utställningar och programverksamhet (se vidare fråga 1g).

Under 2016 har Länsmuseet varit stängt för ombyggnad, vilket innebär att Länsmuseet fokuserat på planeringen av nya basutställningar, samtidigt som Länsmuseet har ökat sina aktiviteter i länet ytterligare. I arbetet med basutställningarna lägger Länsmuseet stor vikt vid att ompröva länets etablerade kulturarvberättelser och att visa hur händelser i länets historia kan sättas i relation till den etablerade nationella historieskrivningen och fördjupa den. I arbetet tar Länsmuseet hjälp både av lokalhistoriker, civilsamhälle, forskare och andra museer. Genus-, HBTQ- och funktionshinderperspektiv är viktiga i utställningsarbetet, men även klassperspektivet och det postkoloniala perspektivet.

Ett viktigt spår i Länsmuseets verksamhet är eget skapande. Tillsammans med sin konstpedagog har Länsmuseet utvecklat en metodik för kultur och hälsa genom bildskapande. Andra exempel på hur Länsmuseet arbetar med eget skapande är Länsmuseets graffittivägg och pallkrageodlingen på museets tomt.

Länsmuseets arbete med kulturmiljö och kulturarv behandlas under fråga 1c. Kvalitetsarbetet behandlas under fråga 1a.

KULTURRÅDET

6. Har verksamheterna inom museiområdet haft mer omfattande samarbeten/samverkan med andra aktörer? Med vilka? Vad har uppnåtts genom samarbetet/samverkan?

Andra aktörer kan vara andra kulturaktörer i det egna länet, kulturaktörer i andra län, det fria kulturlivet, civilsamhällets organisationer eller verksamheter inom andra områden.

- **Hälsinglands museum** har länge samverkat med olika samhällsintressen. I redovisningar av samverkan finns ett underförstått krav på snabba och positiva resultat. Att våga lämna sina ramar och möta andra som ska pröva ny samverkan kan innebära långa och delvis konfliktfyllda processer. Hälsinglands museum har under året initierat ett antal nya samarbeten, bland annat inom kulturmiljösektorn runt den kyrkliga transformationen. Ett annat exempel finns i Anna Odells utställning *Okänd kvinna* där Hälsinglands museum har haft en mycket värdefull samverkan med den lokala psykiatrin.

- **Länsmuseets** samarbeten och samverkan behandlas under frågorna 1a, 1f, 1j och 3, bl.a. följande: projektet *Att komma till ön med skatten är inget äventyr* (i samarbete med Gävles unga), samarbetet med Gaaltje kring samiskt kulturarv i Gävleborg, samarbetet med Ungdomsmottagningen i Gävle (som legat till grund för utställningen *Under ytan*), samarbetet med länets andra museer och arkivinstitutioner - även de kommunala - kring gemensamma projekt, utställningar och programverksamhet, samarbetet med länets bibliotek kring utställningar och programaktiviteter, samt samverkan med Region Gävleborgs cross-media- och filmkonsulenter i VR-projektet Bortom Åa.

5. Sammanfatta den biblioteksverksamhet som bedrivits av aktörer som tilldelats statliga medel inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Svaret bör beskriva utveckling av verksamhetens kvalitet, både som stöd till kommunerna och för den egna verksamheten. Om så är relevant bör svaret även kopplas till de nationella kulturpolitiska målen om allas möjlighet till bildning, konstnärlig förnyelse, främjande av ett levande kulturarv och övriga nationella kulturpolitiska mål.

Makerspace/Skparbibblan

För att öka kunskapen om den digitala utvecklingen har **Kulturutveckling** utvecklat ett laboratorium för digital teknik. En målgrupp är biblioteken, där man ser maker-rörelsens idéer som ett utvecklingsområde. En annan målgrupp är kulturskaparna som genom digitala redskap kan utveckla alternativa uttryckssätt. Ett samarbete pågår mellan Kulturutveckling, Litteraturhuset i Sandviken och Sandbacka park (teknikparken i Sandviken) om barns berättande genom programmering. Ett regionalt nätverk för Skparbibblan/makerspace initierades, och hade ett första möte. Ett lärtillfälle om makerspace arrangerades på Västerbergs folkhögskola i samråd med initiativtagande lärare.

En projektanställd kulturpedagog inom Skparbibbla/makerspace rekryterades, som ett led i fortsatt strategisk kompetensutveckling av bibliotekspersonal i länet, och även som en del av det regionala arbetet med att utveckla Skparbibblan/Makerspace i Gävleborg.

Den mobila kulturpedagogen genomförde under hösten ett antal workshops ute på folkbiblioteken i länet, i samråd med bibliotekskonsulenterna på Kulturutveckling. Fokus låg i hög grad på introduktion av programmering genom Scratch.

Kulturpedagogen planerade även en stor workshopdag på tema *Gör din egen makerbox* för intresserad bibliotekspersonal. Kulturpedagogen har sammanställt material m.m. på en blogg, som har till syfte att även öppna upp för input från bibliotekspersonal i länet. Bloggen heter <https://helgemakers.wordpress.com/> och är under uppbyggnad.

Bokmässan 22-25/9, Göteborg

En arbetsgrupp och en marknadsföringsgrupp inrättades, med syfte att spegla Skparbibblan/Makerspace i Gävleborg på Bokmässan i Göteborg. Det program/den monter som blev resultatet, blev ett mycket uppskattat inslag. Den regionala biblioteksverksamheten utformade innehållet i samband med personal från Västerbergs folkhögskola, Läns museet Gävleborg, Bollnäs kommun, Ljusdals kommun, Ovanåkers kommun, Söderhamns kommun och konstnär Margareta Danhard.

Hacka bibblan

Kulturpedagog och bibliotekskonsulent deltog i *Hacka bibblan* i Vaggeryd 13 oktober, och höll i ett samtal om mobil skparbibblaverksamhet.

E-böcker via Libris

Regionala biblioteksverksamheten medverkade i en workshop på tema e-böcker/personas på Kungliga biblioteket. Syftet var att ge en regional feedback.

KULTURRÅDET

Residens/uppsökande resor

Den regionala biblioteksverksamheten gjorde uppsökande resor i länet (till Söderhamn, Ljusne, Ljusdal och Järvsö). Syftet var att få en uppdaterad bild av respektive verksamhet.

Bibliotek mot rasism

I samarbete med konsulenter från Västerbotten och Västernorrland genomfördes en workshop på tema *Bibliotek mot rasism* under SLB-konferensen i Göteborg (1-2 september).

Flickrummet

Ett projektsamarbete med konstverksamheten och teaterkonsulenten på tema *Flickrummet* initierades.

HelGe (Hälsinglands och Gästriklands kommunbibliotek)

Den regionala biblioteksverksamheten stödjer HelGe (Hälsinglands och Gästriklands kommunbibliotek) i påbörjat arbete med upphandling av gemensamt bibliotekssystem och webb. Detta arbete kommer att fortsätta in på 2017.

HelGe-styrgrupp har haft nio möten under verksamhetsåret, varav ett internat i Orbaden.

Den regionala biblioteksverksamheten stödjer även HelGe-biblioteken i arbetet med framtagandet av en gemensam medieplan.

ABM (Arkiv, Bibliotek och Museer i Gävle)

Den regionala biblioteksverksamheten deltog i möten för chefsgruppen/ABM. En gemensam resursinventering initierades, och sammanställdes av bibliotekskonsulenten.

Kartläggning av *E-resurser på kommunala bibliotek - lokala, regionala och nationella perspektiv*

Denna kartläggning utfördes i huvudsak under våren 2016 av Bibliotekshögskolan, på uppdrag av regionala biblioteksverksamheterna i Gävleborg, Västra Götaland, Blekinge Kronoberg och Stockholm. Syftet var att diskutera utmaningar och möjligheter för e-resurser på kommunala bibliotek utifrån tre nivåer: lokal, regional och nationell. De problem som identifierades i rapporten utgör ett viktigt underlag för vårt fortsatta arbete med e-resurser i Gävleborg, inte minst vad gäller urval av och utbildning i e-resurser.

Rapporten kommer även att distribueras till bl.a. Kungliga Biblioteket, som input till myndighetens uppdrag att ta fram förslag till en nationell biblioteksstrategi- i det här fallet vad gäller nationell resursförsörjning av e-resurser.

Regionalt kulturting i Ljusdal

Medverkan med seminarium på Kulturtinget i Ljusdal 2016 på tema *Bollnäs goes makerspace- lokalsamhällets innovationsrum*, tillsammans med dåvarande makerutvecklaren i Bollnäs. Detta som en del av det regionala arbetet med att utveckla Skaparbibblan/Makerspace i Gävleborg.

Medverkan med *workshop/rollspel om Barnkonventionen* fanns också med på Kulturtingets program. Detta som en förberedelse på en eventuell lag om Barnkonventionen 2018.

FN:s konvention om barnets rättigheter - *Löpa linan ut*

FN:s konvention om barnets rättigheter blir lag 1 januari 2018. Den regionala biblioteksverksamheten har under 2016 arbetat tillsammans med Sörmland, Östergötland och Örebro län med ett strategiskt arbete om hur implementering av konventionen kan ske på folkbiblioteken. En modell kommer att finnas färdig till lagen träder i kraft. Arbetet fortsätter under 2017.

KULTURRÅDET

Fria, tillgängliga och inspirerande bibliotek - en strategi för barn- och ungdomsverksamheten på HelGe-biblioteken 2016 (Hälsinglands och Gästriklands kommunbibliotek)

Ett arbete som den regionala biblioteksverksamheten arbetat med tillsammans med barnbibliotekarier i länets alla kommuner. Man har träffats vid fyra tillfällen för att ta fram en strategi för länets barnbiblioteksverksamhet.

Dela läslust

I samverkan med regional biblioteksverksamhet i Dalarnas, Värmlands och Uppsala län drivs projektet *Dela läslust*. Projektet stöder folkbibliotekens läsfrämjande arbete. Under perioden har Kulturutveckling genomfört tre basdagar och en regional fortbildningsdag. Folkbiblioteken får stöd i arbetet med lokala utvecklingsprojekt.

Studieresa till Finland

En studieresa till Helsingfors arrangerades med tio barnbibliotekarier från Gävleborg. Den genomfördes i oktober tillsammans med tio barnbibliotekarier från Sörmland. Resan bekostades till en del med medel från Svensk biblioteks förening och från projektet *Dela läslust*.

Dewey DecimalKlassifikation (DDK)

Med medverkan av Högskolan i Gävles bibliotek arrangerades under våren en fortbildningsdag om *Dewey* (klassifikationssystem för bibliotek) efter förfrågan från Ljusdals bibliotek.

Se en bok

Biblioteksverksamheten i samverkan med konstverksamheterna har under året bidragit till utställningen med ungdomsboks bilder av Anna Höglund. Genom finansiellt stöd har ca 100 ungdomar i Ljusdals kommun i samband med att de sett utställningen fått *Om detta talar man endast med kaniner* och elever i år 8 i Bollnäs har deltagit i författarbesök i samband med att utställningen visades där.

KULTURRÅDET

6. Har biblioteksverksamheten haft mer omfattande samarbeten/samverkan med andra aktörer? Med vilka? Vad har uppnåtts genom samarbetet/samverkan?

Andra aktörer kan vara andra kulturaktörer i det egna länet, kulturaktörer i andra län, det fria kulturlivet, civilsamhällets organisationer eller verksamheter inom andra områden.

Den regionala biblioteksverksamheten ingår som en part i HelGe-samarbetet (Hälsinglands och Gästriklands kommunbibliotek), tillsammans med länets tio kommuner. Genom samverkan skapas relationer till kommunbiblioteken som har stor betydelse för utveckling och kvalitet inom länets biblioteksverksamhet.

För att öka kompetens och därmed kvalitet söker biblioteksverksamheten samarbeten med flera aktörer inom Region Gävleborg som kollegerna i Kulturutveckling och inom Hälso- och sjukvården. Detta sker till exempel när det gäller de små barnens språkutveckling.

Samverkan med kolleger inom region- eller länsbibliotek bidrar till spetskompetens inom konsulternas ansvarsområden.

KULTURRÅDET

Läs- och litteraturfrämjande verksamhet

5. Sammanfatta den läs- och litteraturfrämjande verksamhet som bedrivits av aktörer som tilldelats statliga medel inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Med *läsfrämjande* avses arbete för att få fler personer att ta del av litteratur, samt för de som redan tar del av litteratur att öka bredden och mängden av den litteratur de tar del av. Observera att insatser som syftar till att lära ut läshantverket inte ingår i Kulturrådets definition av läsfrämjande.

Litteraturfrämjande kan exempelvis vara att synliggöra litteratur och litterära upphovspersoner samt att stärka och gynna litteraturen som konstform. Exempel på aktiviteter är litterära evenemang, författarsamtal, poesiuppläsningar, litterära workshops och salonger men även informationsspridning och arbete för att stödja och förbättra förutsättningar för bokutgivning och verksamma litterära upphovspersoner.

Svaret bör kopplas till de nationella kulturpolitiska målen om främjande av kvalitet och konstnärlig förnyelse samt allas möjlighet till kulturupplevelser. Där så är relevant bör svaret även kopplas till övriga nationella kulturpolitiska mål.

- **Kulturutveckling**, genom handläggare som har i uppdrag att arbeta med regional biblioteksutveckling, vänder sig till bibliotekens personal. Visst arbete riktar sig till annan personal som också arbetar med läsfrämjande direkt till användare.

I samverkan med HelGe (Hälsinglands och Gästriklands kommunbibliotek) genomförs ett omfattande läs- inspirerande och främjande arbete på webbplatsen www.helgebiblioteken.se. Webbplatsen vänder sig till länets invånare.

Under 2016 har Region Gävleborg deltagit i projektet *Dela Läslust*. I arbetet har ingått fortbildning och inspiration till läsfrämjandeprojekt på kommunbiblioteken. Detta finns redovisat på *Dela Läslustbloggen* <https://delalaslust.wordpress.com>.

Arbetsgruppen ser brett på läsning och fortsätter arbetet med ett vidgat läsbegrepp. Under 2016 fanns skrivande för barn och förmedlare i fortbildningsprogrammet. Särskild personal har varit anställd för att öka kunskapen om programmering som ett verktyg för barns eget berättande. I samverkan mellan Kulturutvecklingsteam sprids *Se en bok* och *Läs en film*. Kontinuerligt utökas koncepten med fler bilderboksverk och böcker och filmer.

Kulturutveckling följer och samverkar med Litteraturhuset Trampolin i Sandviken.

För att främja barns språk- och läsutveckling arbetar barnkonsulenter med flera projekt tillsammans med logoped, BVC-personal, förskollärare och bibliotekspersonal. Region Gävleborg finansierar *Barnens första bok* som sprids till nyfödda barn i kommunerna i samarbete mellan BVC och biblioteken. Valbart är också ett fint bokpaket.

De utvecklingsmedel som regionala biblioteksutvecklingen förfogar över har prioriteringar mot läsfrämjande gjorts, för Sätra Litteraturfestival, läsning på fritidshem, till hjälpmedel för att kunna läsa för små barn på olika språk och boksamtal för nya svenskar.

I arbetet med att utöka modeller/metoder för läs- och litteraturfrämjande samverkar vi inom regionen, interregionalt och nationellt.

I december tog Kulturutveckling emot sina finska nätverksvänner Ordkonst från Helsingfors, i Sandviken för kompetensutveckling i skrivande på bibliotek för tjugo barnbiblioteksarier från

KULTURRÅDET

Gävleborg, Sörmland, Västmanland och Uppsala län. Här presenterades också Gävleborgs *Skrivarlya* tillsammans med Litteraturhuset i Sandviken. *Skrivarlyan* finns på tio kommunbibliotek och är en väska med metoder för att kunna arbeta med skivande på folkbiblioteken.

- Under 2015 och 2016 har **Länsmuseet Gävleborg** på sin byggnadsvårdsblogg publicerat en serie inlägg om barnböcker som skildrar byggnader och kulturmiljöer. Syftet har varit att inspirera till egen läsning och ökat intresse för det byggda kulturarvet.

Vid Länsmuseets familjeaktiviteter för barn och unga under skollov och familjedagar ingår alltid läsfrämjande aktiviteter. Genom muntligt återberättande av klassiska sagor och myter vill Länsmuseet stimulera barn att upptäcka det litterära kulturarvet och själva läsa vidare.

KULTURRÅDET

6. Har den läs- och litteraturfrämjande verksamheten haft mer omfattande samarbeten/samverkan med andra aktörer? Med vilka? Vad har uppnåtts genom samarbetet/samverkan?

Andra aktörer kan vara andra kulturaktörer i det egna länet, kulturaktörer i andra län, det fria kulturlivet, civilsamhällets organisationer eller verksamheter inom andra områden.

- **Kulturutvecklings biblioteksverksamhet** samverkar i projektet *Dela Läslust* med Värmlands, Dalarnas och Uppsala län. Genom samverkan har gemensamma fortbildningar kunnat genomföras. Detta ger också ökad tillgänglighet för deltagare som kan välja var en vill delta. Samarbete ger ökade resurser som används till mer djupgående utvärdering och regionernas gemensamma personal ökar kreativitet och stimulerar till ständig förbättring inom de ingående verksamheterna. Den samlade kompetensen kan användas som utvecklingsresurs i alla de fyra länen. Samverkan förbättrar kontakterna både mellan de regionala arbetsgrupperna och mellan de medverkande kommunerna i de fyra länen.
Organisationen med en styrgrupp bestående av representanter både från regional och kommunal verksamhet är en styrka och ett framgångskoncept.
Samverkan inom projektet påverkar andra delar av verksamheten på ett utvecklande sätt.
Konsulenter med ansvar för verksamhet inom barn och unga området i Mellansverige har samverkat under många år. Under 2016 genomfördes en studieresa till Finland och därpå ett besök av finsk personal under *SkriVLust 2016* - för barnbibliotekarie i Gävleborgs och Sörmlands län. Samarbetet stärker konsulenterna i professionen. Mötet med nya kolleger stärker länens barnbibliotekarier.
För att arbeta med digital läs- och litteraturstimulander verksamhet avsätter biblioteksverksamheten tio arbetstimmar per vecka i det regionala HelGe-samarbetet (Hälsinglands och Gästriklands kommunbibliotek). Samverkan ger länets invånare tillgång till samla läsinspiration och litteratur från alla kommuner.
I Kulturutveckling samverkar biblioteksgruppen med konst-, film- och crossmediakonsulenter i olika konstformsöverskridande verksamheter. De olika konstformernas konsulenter breddar innehåll och kompetens.
- Tillsammans med Litteraturhuset Trampolinen i Sandviken och Region Gävleborg och Hudiksvalls kommun har **Riksteatern Gävleborg** genomfört projektet *Läs en teater*. Projektet syftade till att ge barnen en större upplevelse än genom enbart en bok eller en teaterföreställning. Fyra föreställningar ges under två dagar. Projektet avslutades med ett seminarium om att gå på teater med små barn samt med en föreställningsanalys. En forskare från Högskolan i Gävle har följt hela processen med observationer, intervjuer och utvärderingar. En rapport beräknas bli klar under våren 2017.

5. Sammanfatta den konst- och kulturfrämjande verksamhet som bedrivits av aktörer som tilldelats statliga medel inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Svaret bör kopplas till de nationella kulturpolitiska målen om främjande av kvalitet och konstnärlig förnyelse samt allas möjlighet att delta i kulturlivet. Där så är relevant bör svaret även kopplas till övriga nationella kulturpolitiska mål.

Den konst- och kulturfrämjande verksamheten inom kultursamverkansmodellen bedrivs av **Kulturutveckling** och **Riksteatern Gävleborg**. Kulturutveckling organiserar bl.a. regionens musikproducenter, danskonsulent, konstkonsulent, filmkonsulent och bibliotekskonsulent.

- **Konstkonsulentens** konst- och kulturfrämjande verksamhet har gestaltat sig i flertalet utställningar, screeningprogram, konstnärligt skapande i offentlig miljö, juryarbeten, föreläsningar, panelsamtal, nätverksträffar, seminarier och fördelade projektstöd. Allt med fokus på att främja, stödja och utveckla konsten i länet samt att skapa förutsättningar för konstnärer och allmänhet, såväl barn och unga som äldre, att mötas i angelägna konstupplevelser, reflektioner och kreativa processer.

- **Riksteatern Gävleborg** har förmedlat 248 föreställningar för barn och unga under 2016 med en publiksiffra om 18 139 personer. Fyra utbudsdagar per år arrangeras tillsammans med Kulturutveckling. På dessa utbudsdagar presenteras ett utdrag ur ett 15-tal olika teaterproduktioner. Kommuners kultursamordnare, kulturstrateger, elever samt representanter från teaterföreningarna i länet deltar under dagarna. Utbudet som presenteras är föreställningar för barn mellan 2-18 år som kan turnera i länet kommande säsong. Riksteatern Gävleborg turnélägger och subventionerar föreställningarna så att de kostar lika mycket oavsett vart i länet de spelas. Urvalet av föreställningar sker genom olika kriterier utformade av Riksteatern. De utvalda föreställningarna ska garantera god kvalitet.

Kompetensutveckling av de lokala teaterföreningarna har skett vid seminarier och workshops under året.

Riksteatern Gävleborg fördelar ett Småplatsstöd till arrangörer i länet. Detta har möjliggjort ett flertal föreställningar på mindre orter och via bygdegårdar.

Riksteatern Gävleborg arrangerar en utbudsdag i Västerås tillsammans med Riksteatern Mellansverige. Det är ett väl inarbetat samarbete mellan åtta teaterkonsulenter från åtta län/regioner samt Bygdegårdarnas Riksförbund. Ett femtiotal olika teatergrupper bjuds in från de fria grupperna och från länsteatrar och visar utdrag ur sina föreställningar. Sex scener används parallellt, och innehållet byts var 20:e minut. Evenemanget besöks av lokala teaterföreningar och bygdegårdar som arrangerar scenkonst.

- **Kulturutvecklings musikverksamhet** har inga egna anställda musiker, men arbetar uteslutande med professionella musiker i sitt utbud, både för barn och unga och i offentlig konsertverksamhet. Kulturutvecklings musikverksamhet är omfattande men sker till största delen via samarbeten där konserter arrangeras av kommuner och ideella arrangörer.

KULTURRÅDET

Konstnärlig förnyelse sker i samarbete med arrangörsföreningar inom nutida konstmusik och experimentell samtida musik.

När Kulturutveckling arbetar med barn och ungas skapande läggs stor vikt vid att forma professionella sammanhang (i ungdomsorkestrarna arbetar Kulturutveckling uteslutande med professionella instruktörer, även konserterna sker företrädesvis i större professionella sammanhang). I *Musik Direkt* får ungdomarna medverka under professionella förhållanden vad gäller teknik och inramning.

Kulturutveckling arbetar kontinuerligt med frågor kring inkludering och tillgänglighet (HBTQ, klarspråk, fysisk tillgänglighet) och kommunicerar detta i sammanhang där Kulturutveckling verkar. Nyanlända och asylsökande har bjudits in att besöka Kulturutvecklings konsertserier inom kammarmusik och folkmusik kostnadsfritt. Särskilda konserter och workshops har genomförts med ensamkommande flyktingbarn för att främja interkulturella möten.

- **Kulturutveckling** har genom sin **crossmediakonsulent** kunnat sätta extra fokus på frågor kring digitalisering, konvergens och utveckling av nya berättelseplattformar och ny teknik. Crossmediakonsulenten jobbar både konsultativt och uppsökande, med coaching och kunskapande.

Genom konferensen *StoryTech* har Kulturutveckling skapat en regional och nationell mötesplats för frågor kring berättande med ny digital teknik och hur dessa kan implementeras i olika kulturverksamheter. Fokus för den första konferensen var virtuella kartor och GIS (Geografiskt Informationssystem), och behandlade allt ifrån Lantmäteriets *Minecraft*satsning till interaktiva *Citygames*.

VideoGUD, det interregionala samarbetet mellan Gävleborg, Uppsala län och Dalarna fortsätter att utvecklas. Samarbetet syftar till att tillgängliggöra videokonst och låta den vara uppsökande genom att den utlokaliseras i länen. Det sker också kontinuerliga utbildningar för *VideoGUD*-föreståndarna för att utveckla det pedagogiska arbetet med konstfilm som grund. En ny *VideoGUD*-station har invigts i Hudiksvall under året.

Den årliga pedagogiska konferensen *Att berätta för barn och unga* syftar till att beskriva konstnärliga processer inom skapande av konst och kultur för barn och unga. Årets konferens hade temat *Flykt, rasism och det mångkulturella samhället*. Konferensen arrangeras av Litteraturhuset i Sandviken, Kulturutveckling, Riksteatern Gävleborg, Folkteatern Gävleborg och i år Ockelbo kommun. Pedagoger och bibliotekspersonal från hela länet deltog.

Makerspaceverksamhet har varit ett fokus för crossmedia- och filmverksamheten i samarbete med den regionala biblioteksverksamheten. Kulturutveckling har fortsatt att utveckla *DigiLab*, en plats för eget skapande och utvecklande inom teknik och kreativitet. Makerspace var även fokus för Region Gävleborgs monter på Bokmässan i Göteborg och konsulenterna. Ett lärtillfälle har också arrangerats på Västerbergs Folkhögskola.

Konstfiktion och Fakta (KoF) som är en app och en podcast om samtida konst i Gävleborg har färdigställts under året. Fakta och fiktion blandas i din smartphone för att förhöja upplevelsen, guida dig igenom och tillgängliggöra konsten i våra offentliga rum på ett pedagogiskt och intresseväckande sätt.

KULTURRÅDET

6. Har de konst och kulturfrämjande verksamheterna haft mer omfattande samarbeten/samverkan med andra aktörer? Med vilka? Vad har uppnåtts genom samarbetet/samverkan?

Andra aktörer kan vara andra kulturaktörer i det egna länet, kulturaktörer i andra län, det fria kulturlivet, civilsamhällets organisationer eller verksamheter inom andra områden.

För både **Kulturutveckling** och **Riksteatern Gävleborg** är samverkan med lokala föreningar och kommunerna en grund för arbetet.

- **Konstkonsulentens** arbete med projektet *Gränsland, mellanrum, avgrunder* är ett samarbete med Sveriges Fängelsemuseum. Arbetet innebär att museet, som annars berättar Sveriges kriminal- och fängelsehistoria, har blivit en producent av samtidskonst och att de har möjlighet att decentralisera sin verksamhet till tre platsspecifika gestaltningar i Hälsingland och motsvarande tre i Gästrikland samt ett konstnärligt processarbete. I projektet har Kulturutveckling också samarbetat med studieförbund och engagerat länets invånare i studiecirkel. Genom dessa studier har Kulturutveckling lyckats identifiera och utforska över 40 stycken tidigare avrättningsplatser i Gävleborgs landskap.

- Folkteatern i Gävleborg och **Riksteatern Gävleborg** producerar och utger en gemensam informationsfolder, *Hitta till teatern*. Foldern ges ut två gånger under året fördelat på vår- respektive höstsäsong. *Hitta till teatern* har blivit ett permanent inslag i ett gemensamt marknadsföringsarbete, en informationsfolder som presenterar scenkonstutbudet i länet. Förutom riksteaterföreningarnas och Folkteatern i Gävleborgs repertoar redovisas även amatörteatrarnas och kommunernas respektive repertoar. Foldern ges ut i en upplaga om 5 000 exemplar.

Tillsammans med Folkteatern Gävleborg driver Riksteatern Gävleborg ett nätverk med unga arrangörer. Nätverket består av ungdomar, unga vuxna mellan 16-26 år som arrangerar scenkonst. Nätverket är representerade på Region Mellansveriges stora utbudsdag i Västerås samt på Norrdans arrangörsdag i Härnösand. Under hösten arrangerade nätverket en föreställning i Gävle. Nätverket drivs inom vars och ens respektive ordinarie budget.

Tillsammans med Folkteatern Gävleborg driver Riksteatern Gävleborg ett repertoarråd. Repertoarrådet består av representanter från varje lokal förening i länet. Rådet arbetar med samordning, urval och fördjupning av scenkonst. Marknadskommunikation och målgrupper diskuteras och rådets syfte är att underlätta, förbättra och effektivisera arrangemangen i länet. Tre träffar arrangerades under året. Till årets sista fördjupningsträff bjöds Folkteaterns nya konstnärliga ledning in och presenterade sig själva och sina visioner med teaterarbetet. Repertoarrådet drivs inom vars och ens respektive ordinarie budget.

Samtliga regionala kulturinstitutioner och kommuner deltar i samverkansgrupp för barnkultur. Gruppen arbetar tillsammans för att främja konst och kultur för barn och unga i länet.

Tillsammans med Litteraturhuset i Sandviken, Region Gävleborg, Folkteatern Gävleborg och Ockelbo kommun arrangerade Riksteatern Gävleborg seminariet *Att berätta för barn och unga*. Seminariet fokuserade på berättande för barn och unga med ett mångfaldsperspektiv. Vilka berättelser berättas på scenen och hur ser scenkonstsverige ut? Fem föreläsare deltog under dagen, en projektledare för *Shadowland* via Svenska Assitej, en dramatiker och en teaterproducent, programledare och producent

KULTURRÅDET

för TV samt en författare. I seminariet deltog kultursamordnare främst från Gävleborg men även från andra län, personal från förskolor, skolor samt från bibliotek i länet.

Antal deltagare under dagen var 66 personer.

Tillsammans med Kulturutvecklings musikproducenter och danskonsulent arrangerar Riksteatern Gävleborg fyra utbudsdagar per år gällande scenkonst för barn och unga. Ett antal fria teatergrupper, dansare och musiker presenterar sitt kommande utbud som finns tillgängligt för turné i Gävleborgs län. Deltagare under dagarna är kultursamordnare, bibliotekspersonal, skolpedagoger och skolelever. Fyra dagar arrangerades med en total publiksiffra om 355 personer.

Tillsammans med Hudiksvalls kommun och Litteraturhuset i Sandviken har Riksteatern Gävleborg genomfört ett läsfrämjande projekt kallat *Läs en teater*. Alla barn i Hudiksvalls kommun mellan 3-4 år fick boken *Nasse hittar en stol* av Sten Nordqvist högläst och alla såg föreställningen *Nasse Musikalen* av Dockteatern Tittut. Hälften av barnen såg föreställningen innan de fick boken läst och andra hälften fick boken läst innan de såg föreställningen. En forskare följde projektet och en rapport finns klar i februari 2017. Efter föreställningarna hölls en föreställningsanalys för förskolepedagogerna för att ge dem verktyg att tala om scenkonst med sina barn.

Tre läns teaterkonsulenter, Västmanland, Dalarna och Riksteatern Gävleborg arrangerar tillsammans en seminariedag för inspiration och workshop kring finska minoriteter och finsk scenkonst. Deltagare från länens alla kommuner inom finskt förvaltningsområde samt teaterföreningar och finska föreningar.

- *VideoGUD*, det interregionala samarbetet mellan Gävleborg, Uppsala län och Dalarna har fortsatt att utvecklas. Samarbetet syftar till att tillgängliggöra videokonst och låta den vara uppsökande genom att den utlokaliseras i länen. Genom att samverka i *VideoGUD* sparar de deltagande länen resurser men får en bredare och större bas och upptagningsområde.

Inom den pedagogiska konferensen *Att berätta för barn och unga* ger samarbetet mellan arrangörerna en större kontaktyta med regionens pedagoger samt en större variation på innehållet. Konferensen är ett samarbete mellan Litteraturhuset Trampolin/Kulturcentrum Sandviken, Riksteatern Gävleborg, Region Gävleborg/Kulturutveckling, Folkteatern Gävleborg och den kommun som konferensen arrangeras i.

5. Sammanfatta den regionala enskilda arkivverksamhet som bedrivits av aktörer som tilldelats statliga medel inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Svaret bör beskriva verksamhetens arbete för att främja bevarande, tillhandahållande och levandegörande av det dokumentära kulturarvet samt allas möjlighet till bildning och kulturupplevelser. Svaret bör även beskriva verksamhetens utveckling av kvalitet och där så är relevant kopplas till övriga nationella kulturpolitiska mål.

Den regionala enskilda arkivverksamheten inom kultursamverkansmodellen bedrivs av **Arkiv Gävleborg**.

Arkiv Gävleborg tar emot/samlar in arkivmaterial från hela den enskilda sektorn: föreningar, företag, byar, gårdar och privatpersoner i hela Gävleborgs län.

Arkivets lokaler uppfyller högt ställda krav på skydd mot brand, fukt och stöld. Arkivet har utarbetade rutiner för mottagande och utlån. Ordnings- och förteckningsarbetet håller hög kvalitet och tre av arkivets medarbetare har arkivarietutbildning på högskolenivå.

Arkivet lägger stor vikt vid öppenhet och tillgänglighet. Forskarsalen är öppen 40 timmar i veckan och sedan 2016 även en kväll i veckan. Den som inte kan besöka arkivet får service och råd via telefon och mejl. Sökbara arkiv- och fandatabaser finns på hemsidan arkivgavleborg.se. Arkivets levererar även in uppgifter till NAD (Nationella ArkivDatabasen).

Arkivet har under de senaste tre-fyra åren utvecklat studiebesöksverksamheten. Antalet besökare har flerfaldigats samtidigt som utbudet blivit mer varierat för att möta behovet hos skolor och föreningar. Cirka 75 % av de som gör studiebesök hos Arkiv Gävleborg är ungdomar. Resten kommer från föreningslivet och där är genomsnittsbesökaren en pensionär.

Den pedagogiska verksamheten för skolorna leds av en arkivpedagog som är utbildad gymnasielärare med historia som huvudämne. Främsta målgrupp är gymnasieelever, men arkivet tar även emot grupper från högstadiet och folkhögskolor. Stort fokus läggs på källor och källkritik, demokratins framväxt och kvinnors plats i den lokala historien. Eleverna uppmuntras att reflektera över hur historia skapas. En del av eleverna går vidare och gör egna forskningsuppgifter.

För att överbygga geografiska hinder för länets skolor har arkivet på hemsidan arbetsuppgifter med inskannade dokument och frågeställningar. Denna del byggdes under året ut med fler uppgifter, två för varje kommun i länet.

Bloggen *Dokument i fokus* och sociala medier används för att bredda arkivets kontaktyta, både geografiskt och mot allmänheten. Även där ser Arkiv Gävleborg en positiv utveckling, bloggen med lokala dokument, har 2016 fem gånger fler läsare än 2013 tack vare aktivt arbete med lansering via sociala medier.

Arkivet har under året skaffat en ny webbplats som uppfyller kraven WCAG 2.0 och åtgärdat enkelt avhjälpna hinder.

KULTURRÅDET

6. Har den regionala enskilda arkivverksamheten haft mer omfattande samarbeten/samverkan med andra aktörer? Med vilka? Vad har uppnåtts genom samarbetet/samverkan?

Andra aktörer kan vara andra kulturaktörer i det egna länet, kulturaktörer i andra län, det fria kulturlivet, civilsamhällets organisationer eller verksamheter inom andra områden.

Arkiv Gävleborg är en ideell förening, medlemmar är drygt 600 organisationer varav de flesta är föreningar. Här spelar arkivet en viktig roll genom att uppmuntra föreningar och företag till att bevara sina historiska källor men också till att själva forska i dem. I det syftet erbjuder Arkivet föreningarna studiebesök, rådgivning i arkivfrågor och medverkar med föreläsningar och utställningar in samband med olika aktiviteter. Under 2016 bland annat hos PRO Faxé i Söderhamn.

Arkivet samarbetar med länets två regionala museer, Hälsinglands museum och Läns museet Gävleborg. Under året har ett läromedel för högstadiet tagits fram, baserat på tre historiska händelser i länet. Materialet blir tillgängligt via hemsidorna våren 2017. Detta utgör sista delen i projektet *Vem äger berättelserna?* som stöds av Kulturrådet.

Hälsinglands museum arrangerade 2016 en dag kring historiebruk för personal från museerna och arkivet där vår pedagog tillsammans med en pedagog från Läns museet höll i ett seminarium om finska krigsbarn. Hälsinglands museum gjorde också en inventering av en bönsal i Hög med material från Arkiv Gävleborg som en viktig ingrediens. Arbetet avslutades med ett arrangemang i Hög där arkivet bidrog med en av föreläsningarna.

Arkivet ingår också i ABM (Arkiv, Bibliotek och Museer i Gävle). ABM arrangerades 2016 för andra året *Arkivens dag* gemensamt. Inom ABM ordnas också seminarier för personal.

Under 2016 har Arkivet vidare föreläst om finska krigsbarn i samarbete med Gävle konstcentrum och vid ett seminarium för gymnasieelever i Bollnäs. Tillsammans med Gävle kommunarkiv och Läns museet Gävleborg har arkivet förberett en utställning och föreläsningar om finska krigsbarn som ska vandra runt i länet under 2017.

5. Sammanfatta den filmkulturella verksamhet som bedrivits av aktörer som tilldelats statliga medel inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Svaret bör beskriva utveckling av verksamhetens kvalitet, gärna inom områden som pedagogik, visningsfrågor och produktion samt nya medier. Om så är relevant bör även verksamheten kopplas till det nationella kulturpolitiska målet om konstnärlig förnyelse och övriga nationella kulturpolitiska mål.

Den filmkulturella verksamheten inom kultursamverkansmodellen bedrivs av **Kulturutveckling** och drivs till stor del genom de olika filmstöd som delas ut genom verksamheten; växthusstöd, talangutvecklingsstöd och professionellt filmstöd till kort- och dokumentärfilm samt genom stöd till olika projekt och kulturarrangemang. Stödformerna fungerar som kanaler till föreningar och filmare och leder ofta vidare till coaching, kompetensutveckling och skapande av nätverk.

Verksamheten driver regionala nätverk inom biograf och visningsfrågor samt inom film och rörlig bild. Syftet att fortbilda och utveckla kunskap och verksamhet inom film och visningsverksamhet i Region Gävleborg.

Pedagogisk verksamhet

Förutom de pedagogiska hjälpmedel som filmverksamheten tillhandhåller för skolor och annan pedagogisk verksamhet, och som under året förnyats och förbättrats, har Kulturutveckling under året satsat på fortbildning av pedagoger. Filmpedagogutbildningen på Västerbergs folkhögskola och konferensen *Att berätta för barn och unga* är exempel på detta. Stödgivning under året har fokuserats på integration och hälsa med fler mycket fina projekt som följd.

Visningsfrågor

Kulturutveckling stödjer varje år ett antal filmfestivaler i länet både ekonomiskt och genom coaching (ca 13 festivaler och visningsarrangemang under 2016).

En del av detta arbete har under året fokuserat på att sammanföra vissa festivaler med skolbioverksamhet och på så sätt öka genomslagskraften och angelägenhetsgraden. Under året har BUFF (Barn och UngdomsFilmFestivalen) introducerats till länets kommuner vilket har underlättat skolbioverksamheten på kommunnivå.

Verksamheten är med och skapar möjligheter och arrangerar visningar i olika konstellationer och sammanhang inom olika områden med relevans för regionen såsom HBTQ, integration och olika specialintressen. Ett exempel på detta är utomhusvisningen av den regionalt producerade filmen *The Pearl of Africa* under *Gävle Pride*.

Produktion

Filmverksamheten delar ut olika stöd till filmare i regionen eller med anknytning till densamma. En stor del av stödet sker som talangutveckling med konsultativt stöd till unga filmare. Under året har filmer med stöd från Kulturutveckling visats på SVT och på betydande nationella och internationella filmfestivaler. Flera av dem har vunnit priser, inte minst inom ramen för talangutvecklingsstödet.

Tolv filmer fick stöd under 2016.

KULTURRÅDET

Nya medier

VR-projektet VärldsVR syftar till att tillgängliggöra en av Hälsingegårdarna i Gävleborgs världsarv - Bortom Åa i Fågelsjö. Den virtuella festsalen kan besökas av alla som kan ta på sig ett par VR-glasögon. Projektet skapar också möjligheter att utforska och belysa delar av historien som ofta hamnar i skymundan, vilket nu ger oss möjlighet att inte bara ta del av utan även uppleva till exempel kvinnor och barns historier och perspektiv.

Konferensen *StoryTech* som tar upp nya medier och nya berättelsemöjligheter och strategier syftar också till att bredda begreppet film till att omfatta rörlig bild i ett vidare begrepp.

KULTURRÅDET

6. Har den filmkulturella verksamheten haft mer omfattande samarbeten/samverkan med andra aktörer? Med vilka? Vad har uppnåtts genom samarbetet/samverkan?

Andra aktörer kan vara andra kulturaktörer i det egna länet, kulturaktörer i andra län, det fria kulturlivet, civilsamhällets organisationer eller verksamheter inom andra områden.

Projektet *VärldsVR* där en Hälsingegård byggts upp i Virtual Reality är ett samarbete mellan **Kulturutveckling** och **Länsmuseet Gävleborg**. Samarbetet har underlättat arbetet med historiebrevningar och tillgänglighet, men syftar också till att öka och museets verksamhet genom att tillgängliggöra ett av regionens världsarv i sin egen utställning, i form av VR.

Samarbetet med BUFF (Barn och UngdomsFilmFestivalen) har inneburit ett bredare utbud och lättare tillgång för kommuner med skolbioverksamhet.

Region Gävleborg är en naturlig del av det nationella nätverket Filmregionerna (f.d. Regionala resurscentrums samarbetsråd) där en av konsulenterna också är engagerad i styrelsen. Nätverkets arbetsgrupper arrangerar på årlig basis utvecklande och fortbildande aktiviteter både för konsulenter och för utövare runt om i hela Sverige, såsom bio- och visningskonferens, studieresor och talangträffar för unga.

Kulturutveckling har goda relationer och samarbetar med de länets biografer och filmvisare. Konsulenter samordnar ett nätverk med träffar för fortbildning, kompetensutveckling och information.

KULTURRÅDET

Hemslöjdsfrämjande verksamhet

5. Sammanfatta den hemslöjdsfrämjande verksamhet som bedrivits av aktörer som tilldelats statliga medel inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Om så är relevant bör verksamheten kopplas till de nationella kulturpolitiska målen om främjande av kvalitet, konstnärlig förnyelse, ett levande kulturarv, allas möjlighet till bildning och övriga nationella kulturpolitiska mål.

Den hemslöjdsfrämjande verksamheten inom kultursamverkansmodellen bedrivs av **Kulturutveckling.**

I syfte att marknadsföra hemslöjdsaktiviteter, utställningar och annat aktuellt, skickas i genomsnitt två nyhetsbrev per månad ut till de som anmält sitt intresse.

Olika kulturarv har lyfts fram i föreläsningar, workshops, kurser och en utställning, som inspiration till nyskapande och eget skapande.

Ett tvåårigt nordiskt samarbetsprojekt för slöjdare från Finland, Island och Gävleborg avslutades i år med en träff i Hälsingland och en på Island.

Utifrån flera förstudier och försök, samverkar hemslöjdsverksamheten med länets hemslöjdsförbund, för att hitta bra former för utbildning av slöjdhandledare, slöjdläger för barn och utlåning av verktyg och redskap till barnverksamhet.

KULTURRÅDET

6. Har den hemslöjdsfrämjande verksamheten haft mer omfattande samarbeten/samverkan med andra aktörer? Med vilka? Vad har uppnåtts genom samarbetet/samverkan?

Andra aktörer kan vara andra kulturaktörer i det egna länet, kulturaktörer i andra län, det fria kulturlivet, civilsamhällets organisationer eller verksamheter inom andra områden.

Internationellt

Stundars Friluftsmuseum utanför Vasa, Kiðagil Bárðardal och Þingeyskt & Þjóðlegt på norra Island. Se vidare fråga 1i.

Slöjdare som deltog i utbytet har återrapporterat i sina respektive föreningar. Kunskapen om slöjdtraditioner i Finland och på Island har ökat liksom förståelsen för kulturella likheter och olikheter. Slöjdare har fått inspiration att prova andra material och uttryckssätt.

Ökad kunskap om tekniken vävsöms uttryck och tradition på Island, redovisades i utställningen *Väv eller söm*, och nådde på så sätt fler slöjdare och allmänheten. Konsulenten har också haft en föreläsning om knyppling från länet, med bilder från Island på knyppekuddar och spetsar, där släktskapet mellan Ovanåkerspetsar och Isländska yllepetsar lyftes fram.

Länsövergripande

På riksplanet har Ullstyrkan, en arbetsgrupp med hemslöjdskonsulenter, arbetat med att lyfta den svenska ullen och ordna nätverksträffar Tillsammans med Nämnden för hemslöjdsfrågor arrangerade gruppen en branschträff, dit även hemslöjdskonsulenterna bjöds in. I länet har satsningen följts upp och i samarbete med två av de lokala hemslöjdsföreningarna och det nystartade Väveriet i Bollnäs arrangerades *Hemslöjdens dag* med olika slöjdaktiviteter och visning av väveriet. Arrangemanget nådde många besökare, kunskapen om materialet ull ökade, föreningarna och Kulturutveckling slöjd marknadsförde sina olika aktiviteter och nådde delvis nya målgrupper. En annan del av ullsatsningen är *Ett år från ett får*, där alla ullintresserade i länet har bjudits in till att tillverka något av ull.

Resultatet kommer att visas på en utställning under vintern 2018. Det här uppropet har engagerat en grupp ungdomar i Ljusdal och en dagverksamhet i Sandviken, vilket är målgrupper som vi ofta har problem att nå ut till.

Kalmar läns hemslöjdförening har under flera år lyft tekniken vävsöm utifrån traditioner på Öland och i Småland, bl.a. har man producerat en utställning. Grundmaterialet därifrån, kompletterat med historik, internationella utblickar och norrländskt material, resulterade i en helt ny utställning. För workshops och kurs engagerades en brodös som arbetat tillsammans med hemslöjdskonsulenten i Kalmar län, när den ursprungliga utställningen togs fram. Resultatet är att många fler känner till tekniken vävsöm, att många har provat på och vet hur man broderar den, genom samarbete med Kultorum nådde Kulturutveckling nya utställare och besökare (se vidare fråga 1f), och en hemslöjdsförening har gått vidare och ordnat en egen kurs. Programverksamheten har också varit ett tillfälle att göra reklam, för slöjdkurserna på Västerbergs folkhögskola, slöjdcaféer, hemslöjdsföreningarnas programverksamhet, Filmakeriet i Kilafors' broderigarn m.m.

Tillsammans med hemslöjdskonsulenterna i Dalarna och Uppsala län, genomfördes en förstudie inom smidesområdet 2015. Underlaget utgjorde grunden för ett större länsövergripande projekt och planeringen av det fortsatte under 2016.

Inom länet

Hemslöjdskonsulenterna deltar regelbundet i Gästrik- Hålsinge hemslöjdsförbunds möten, och träffar då representanter för samtliga lokalföreningar. Det är ett forum att lyfta aktuella frågor, diskutera verksamheter och informera. Det har bl.a. resulterat i att barnverksamheten har förankrats lokalt, utifrån föreningarnas önskemål och 2016 genomfördes tre dagläger för barn (se vidare fråga 1h).

Hemslöjdskonsulenterna samarbetar regelbundet med hembygdskonsulenterna och håller bl.a. i ett nätverk för dräkttillverkare och andra intresserade. För nätverket arrangeras bl.a. föreläsningar, som även är öppna för allmänheten. Kunskapen hos både tillverkare och allmänhet ökar och även inspirationen att prova att själv göra dräktinspirerade föremål. Det är naturligt att hembygdskonsulenterna och hemslöjdskonsulenterna samarbetar på flera olika sätt, då det ofta är slöjdare som är engagerade i hembygdsföreningar och vice versa samt att hembygdsgränder ofta är en arena för slöjdaktiviteter. Inför det nordiska slöjdarutbytet samarbetade konsulenterna och la den publika delen av utbytet på Vålasdagen, Ovanåkers hembygdsförenings stora årliga arrangemang. Slöjderna från Finland och Island fick ta del av ett stort utbud av slöjd och hantverk och tillförde ett nytt uppskattat inslag på hembygdsgården. Hemslöjdskonsulenterna är ofta engagerade i projekt som leds av Gästrik-Hålsinge hembygdsförbund och har under året medverkat i styrgruppen för Brita Åsbrinks textilsamling. Textilsamlingen är till stor del genomgången av projektledaren och en förstudierapport lämnades in i början på 2016. Planeringen för nästa etapp fortskred under året och kommer att fortsätta 2017.

Tillsammans med en av filmkonsulenterna har konceptet slöjdbio utvecklats under 2016. Det är en kombination av programverksamhet som utgår från slöjdcafé och filmvisning. Vid premiärtillfället, anordnades också en livepodcast med gruppen *Stickkontakt*. Arrangemanget drog stor publik, delvis tack vare att filmen och slöjden har olika kontaktnät. Konceptet kommer att fortsätta under 2017.

Hemslöjdskonsulenterna samarbetar ofta med Västerbergs folkhögskola när det gäller slöjdverksamhet, som bidrag till slöjdkurser som inte arrangeras av skolan, föreläsningar osv. Slöjdläraren på skolan ingår i referensgruppen och bidrar med kompetens från hårdslöjdsområdet. Under utställningen *Väv eller söm*, bjöds lärare och elever på broderikurserna in till medverka i programverksamheten. En elev anställdes också för att visa broderi och vakta i utställningen under helgerna. En diskussion har först med skolan om ett samarbete kring en årligen återkommande handledarutbildning, som vänder sig till vuxna som vill slöjda tillsammans med barn. Målet är att starta upp den i juni 2017.

Slöjdcaféerna på Silvanum genomförs i samarbete med Konstcentrum, Biströn och Studieförbundet Vuxenskolan. För hemslöjdskonsulenterna har det inneburit närmare kontakt med de övriga verksamheterna i huset, vilket underlättar även i andra sammanhang, t.ex. vid planering och under själva utställningstiden för *Väv eller Söm*. Verksamheterna bidrar också till att nå flera, ofta utanför den egna målgruppen.

KULTURRÅDET

Övrig information och synpunkter

Under hösten 2016 föreslog EU-kommissionen att utse 2018 till Europeiskt Kulturarvsår. Mot den bakgrunden har Kulturutveckling, på Kultur- & kompetensnämndens inrådan, sökt och fått beviljat regionala utvecklingsmedel för ett treårigt projekt; *Kulturarvsåret - Nyckeln till framtiden*, med projektstart 2017.